

PARLAMENTUL

LEGE Nr. ____

din ____

privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență

Publicat : _____ în Monitorul Oficial Nr. ____ art. ____

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune prevederile Directivei (UE) 2014/104 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE), seria L, nr. 349 din 5 decembrie 2014.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul și domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege stabilește procedura de înaintare a acțiunilor de către orice persoană fizică sau juridică care a suferit un prejudiciu cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență săvârșită de către o întreprindere sau o asocieri de întreprinderi de a solicita instanțelor de judecată competente despăgubirea integrală a prejudiciului suferit.

(2) Dreptul la despăgubiri prevăzut de prezenta lege se asigură pentru toate persoanele fizice sau juridice, fie ele consumatori, întreprinderi sau autorități publice indiferent de existența sau lipsa unei relații contractuale directe cu întreprinderea care a săvârșit încălcarea și indiferent dacă există sau nu o constatare prealabilă cu privire la încălcare în materie de concurență a unei autorități de concurență.

(3) Prezenta lege se aplică în mod egal în cazul încălcării prevederilor art. 5 sau art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012 săvârșite de către întreprinderi publice și de către întreprinderi cărora li s-au încredințat drepturi speciale sau exclusive.

(4) Prezenta lege se aplică și încălcărilor dispozițiilor art. 101 sau 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, atunci când acestea din urmă se aplică în paralel cu art. 5 sau art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012.

(5) Scopul prezentei legi este de a oferi un sistem eficient de asigurare a respectării normelor la nivel privat în ceea ce privește încălcările legislației în materie de concurență și sunt completate de căi de atac alternative, cum ar fi soluționarea consensuală a litigiilor și deciziile de asigurare a respectării normelor la nivel public care încurajează părțile să acorde despăgubiri.

Articolul 2 Definiții

(1) În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni utilizate semnifică:

a) *acțiune în despăgubire* – cerere privind acordarea de despăgubiri în fața instanței de judecată de către o parte care se pretinde a fi prejudiciată sau de către o persoană care acționează în numele uneia sau mai multor părți care se pretind a fi prejudiciate, ori de către o persoană fizică sau juridică ce i-a succedat în drepturi părții care a pretins a fi fost prejudiciată, inclusiv persoana care a achiziționat drepturile litigioase;

b) *autoritate de concurență* - Consiliul Concurenței, ca autoritate de concurență națională, conform art. 2 alin. (6) din Legea concurenței nr. 183/2012, sau, ulterior datei aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, Comisia Europeană sau orice altă autoritate națională de concurență dintr-un stat membru, ori toate, după caz;

c) *autorul încălcării* - întreprinderea sau asocierea de întreprinderi care a săvârșit o încălcare a legislației în materie de concurență;

d) *beneficiar de imunitate* - întreprinderea căreia i s-a acordat imunitate la amendă de către o autoritate de concurență în cadrul unui program de clemență;

e) *cerere de despăgubiri* - cerere de despăgubiri pentru prejudiciul cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență;

f) *cumpărător direct* - persoana fizică sau juridică care a achiziționat direct de la autorul încălcării produse sau servicii care au făcut obiectul unei încălcări a legislației în materie de concurență;

g) *cumpărător indirect* - persoana fizică sau juridică care a achiziționat, nu în mod direct de la autorul încălcării, ci de la un cumpărător direct sau de la un cumpărător ulterior, produse sau servicii care au făcut obiectul unei încălcări a

legislației în materie de concurență sau produse sau servicii rezultând din bunurile sau serviciile respective sau conținând astfel de bunuri sau servicii;

h) *decizie de constatare a unei încălcări* - decizia unei autorități de concurență sau a unei instanțe de control judiciar prin care se constată o încălcare a legislației în materie de concurență;

i) *decizie irevocabilă de constatare a unei încălcări* - decizia de constatare a unei încălcări a legislației în materie de concurență, care nu poate sau nu mai poate fi contestată prin mijloace legale;

j) *informații preexistente* - probe care există indiferent de procedurile unei autorități de concurență ori dacă aceste informații se află sau nu în dosarul unei autorități de concurență;

k) *încălcarea legislației în materie de concurență* – o încălcare a art. 5 sau art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012, și/sau, ulterior datei aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, a art. 101 sau 102 din TFUE;

l) *legislația națională în materie de concurență* - dispozițiile art. 5 sau art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012, care urmăresc predominant același obiectiv ca și art. 101 și 102 din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene, excluzând dispozițiile de drept național care impun sancțiuni penale persoanelor fizice, cu excepția cazului în care aceste sancțiuni penale constituie mijloacele de a asigura respectarea normelor de concurență aplicabile întreprinderilor;

m) *parte prejudiciată* - o persoană care a suferit un prejudiciu cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență;

n) *probă* - orice tip de mijloace de probă admisibile înaintea instanței sesizate, în special înscrisuri și orice alte obiecte care conțin informații, indiferent de mediul de stocare a informației;

o) *soluționare consensuală a litigiului* - orice mecanism prin care părțile ajung la o soluționare extrajudiciară a unui litigiu privind o cerere de despăgubire;

p) *suprapreț* - diferența dintre prețul plătit în realitate și prețul care ar fi prevalat în absența unei încălcări a legislației în materie de concurență;

q) *tranzacția de împăcare* - acordul la care se ajunge în urma unei soluționări consensuale a litigiului;

(2) Alte noțiuni utilizate în prezenta lege sunt definite în sensul Legii concurenței nr. 183/2012 sau actele normative ale Consiliului Concurenței.

CAPITOLUL II

DREPTUL LA DESPĂGUBIRI INTEGRALE ȘI DIVULGAREA PROBELOR

Articolul 3. Dreptul la acțiune în despăgubire

(1) Orice persoană care a suferit un prejudiciu cauzat de o încălcare a dispozițiilor art. 5 sau art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012 sau ale art. 101 sau 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, poate solicita și obține repararea integrală a prejudiciului respectiv.

(2) Despăgubirile integrale repun persoanele care au suferit un prejudiciu în situația în care s-ar fi aflat dacă încălcarea nu ar fi avut loc. Despăgubirea integrală include pierderea efectivă, profitul de care este lipsită persoana prejudiciată, precum și plata dobânzii aferente.

(3) Despăgubirea integrală nu poate conduce la o îmbogățire fără justă cauză, indiferent dacă despăgubirea integrală se produce în urma unor despăgubiri punitive, multiple sau de altă natură.

Articolul 4. Competența instanței de judecată

(1) Competența de a soluționa cererile de reparare a prejudiciului cauzat de întreprinderi ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență revine Curții de Apel Centru.

(2) Acțiunile privind despăgubirile, înaintate în temeiul prezentei legi, sunt scutite de la plata taxei de stat.

(3) Procedura acțiunii în despăgubire a prejudiciului cauzat de întreprinderi ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență se desfășoară conform prevederilor prezentei legi. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă și normele dreptului civil, în măsura în care prezenta lege nu prevede altfel sau nu derogă.

Articolul 5. Divulgarea probelor

(1) În cadrul procedurilor dintr-o acțiune în despăgubire, la cererea unui reclamant care a prezentat o justificare întemeiată conținând faptele și mijloacele de probă disponibile pentru a dovedi caracterul plauzibil al cererii sale de despăgubiri, instanța poate dispune divulgarea de probe relevante de care dispun de către pârât sau de către un terț, sub rezerva condițiilor prevăzute de prezentul articol și de art. 6-8. La cererea pârâtului, instanța poate dispune divulgarea de probe relevante de către reclamant sau de către un terț.

(2) Instanța de judecată poate dispune divulgarea unor elemente determinate de probă sau a unor categorii relevante de probe delimitate în motivare pe cât de precis și de strict posibil, pe baza unor elemente de fapt disponibile în mod rezonabil.

(3) Instanța de judecată limitează divulgarea probelor la ceea ce este proporțional. La stabilirea proporționalității divulgării solicitate de către o parte, aceasta trebuie să ia în considerare interesele legitime ale tuturor părților și terților vizați, în special:

- a) măsura în care cererea sau apărarea este susținută cu fapte și probe disponibile care să justifice cererea de divulgare de probe;
- b) amploarea și costul divulgării, în special pentru eventualii terți implicați, inclusiv pentru a evita căutarea de informații nespecifice, care este puțin probabil să fie relevantă pentru părțile în procedură;
- c) dacă probele a căror divulgare se cere conțin informații confidențiale, în special informații privind eventuali terți, precum și ce mecanisme sunt disponibile pentru protecția unor astfel de informații confidențiale.

(4) Instanța de judecată, cu luarea unor măsuri efective de protecție a informații confidențiale, are competența de a dispune divulgarea de probe care conțin astfel de informații, atunci când le consideră relevante pentru acțiunile în despăgubire.

(5) Instanța de judecată, în aplicarea prevederilor alin. (4), poate adopta, în acord cu dispozițiile Codului de procedură civilă, Legii nr. 384/2023 privind protecția secretelor comerciale, precum și cu dispozițiile Legii concurenței nr. 183/2012, măsuri efective de protecție a informațiilor confidențiale, precum:

- a) ștergerea fragmentelor sensibile din textul documentelor;
- b) desfășurarea audierilor fără prezența publicului;
- c) limitarea numărului de persoane autorizate să aibă acces la probe la reprezentanții legali și avocații părților sau experților desemnați;
- d) elaborarea rapoartelor de expertiză într-un mod care să asigure protecția confidențialității informațiilor;
- e) orice alte măsuri legale necesare pentru asigurarea confidențialității probelor divulgate.

(6) Interesul pe care întreprinderile îl au de a evita acțiunile în despăgubire ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență nu constituie un interes care să justifice acordarea de protecție.

(7) Instanța de judecată dispune divulgarea de probe asigurând respectarea secretului profesional.

(8) Înainte de a dispune divulgarea în temeiul prezentului articol, în scopul discutării necesității de divulgare a probelor deținute, instanța dispune audierea persoanelor cărora li se solicită divulgarea.

Articolul 6. Divulgarea de probe incluse în dosarul unei autorități de concurență

(1) În privința solicitărilor de divulgare a unor probe incluse în dosarul unei autorități de concurență se aplică prezentul articol, în plus față de prevederile art. 5.

(2) Instanța de judecată poate solicita autorității de concurență divulgarea probelor aflate în dosarul acesteia numai atunci când acestea nu pot fi obținute de la o parte sau de la un terț.

(3) Prezentul articol nu aduce atingere prevederilor privind accesul liber la informațiile de interes public în temeiul Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, și nici protecției documentelor interne ale Consiliului Concurenței și a corespondenței dintre autoritățile de concurență, întemeiată pe prevederile Legii concurenței nr. 183/2012 și Instrucțiunii privind regulile de acces la dosarul Consiliului Concurenței aprobată prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.06/2025.

(4) La evaluarea proporționalității unei cereri de divulgare de informații, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (3), instanța de judecată examinează, de asemenea, și următoarele:

a) dacă cererea a fost formulată în mod specific în ceea ce privește natura, obiectul sau conținutul documentelor transmise autorității de concurență sau păstrate în dosarul acesteia și nu a fost o cerere nespecifică privind documente transmise autorității de concurență;

b) dacă partea care solicită divulgarea realizează acest lucru în ceea ce privește o acțiune în despăgubire în fața instanței de judecată; și

c) dacă, prin aplicarea alin. (2) și (5) sau ca urmare a cererii autorității de concurență făcute în conformitate cu prevederile alin. (10), este garantată eficacitatea asigurării respectării legislației în materie de concurență la nivel public.

(5) Divulgarea următoarelor categorii de probe se poate dispune de către instanța de judecată numai după ce autoritatea de concurență, prin adoptarea unei decizii sau a unui alt act, și-a încheiat procedurile:

a) informații care au fost pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de Consiliul Concurenței;

b)informații pe care Consiliul Concurenței le-a redactat și le-a transmis părților în cursul procedurilor sale;

c)propunerile de recunoaștere a săvârșirii unei practici anticoncurențiale care au fost retrase.

(6) În cadrul acțiunilor în despăgubire, instanța de judecată nu poate dispune, în niciun moment, ca o parte în proces sau un terț să divulge oricare dintre următoarele categorii de probe:

a)cererile de clemență;

b)propunerile de recunoaștere a săvârșirii unei practici anticoncurențiale depuse în conformitate cu Regulamentul privind aplicarea procedurii simplificate în cazurile de acordare a tratamentului favorabil întreprinderilor sau asocierilor de întreprinderi care recunosc săvârșirea unei practici anticoncurențiale aprobat prin Hotărîrea Plenului Consiliului Concurenței Nr. 09/2024.

(7) Reclamanții pot prezenta o cerere motivată pentru accesul instanței la probele prevăzute la alin. (6) lit. a) sau b) cu scopul exclusiv de a se asigura asupra conformității conținutului lor cu definițiile prevăzute de Legea concurenței nr.183/2012. În cadrul evaluării acestei cereri, instanța de judecată poate solicita asistență numai de la autoritatea de concurență competentă. Autorii probelor respective pot avea, de asemenea, posibilitatea de a fi audiați. Instanța de judecată nu oferă celorlalte părți sau unor terți accesul la probele respective.

(8) În cazul în care doar o parte din probele cerute intră sub incidența alin. (6), cealaltă parte a probelor se divulgă în conformitate cu prevederile prezentului articol, în funcție de categoria în care se încadrează.

(9) Divulgarea de probe din dosarul unei autorități de concurență, care nu se încadrează în niciuna dintre categoriile prevăzute la alin. (5) și (6), poate fi dispusă de către instanța de judecată în cadrul acțiunilor în despăgubire în orice moment, fără a aduce atingere prezentului articol.

(10) Autoritatea de concurență, din oficiu, poate prezenta punctul de vedere instanței cu privire la proporționalitatea cererilor de divulgare de probe ce au fost prezentate acesteia.

Articolul 7. Limitări privind utilizarea probelor obținute exclusiv prin accesul la dosarul unei autorități de concurență

(1) Probele din categoriile enumerate la art. 6 alin. (6), care sunt obținute de către o persoană fizică sau juridică exclusiv prin accesul la dosarul unei autorități de concurență nu pot fi administrate în cadrul acțiunilor în despăgubire, fiind considerate inadmisibile.

(2) Până la finalizarea procedurii autorității de concurență, prin adoptarea unei decizii sau într-un alt mod, probele din categoriile enumerate la art. 6 alin. (5) și care sunt obținute de către o persoană fizică sau juridică exclusiv prin accesul la dosarul respectivei autorități în materie de concurență sunt considerate inadmisibile în cadrul acțiunilor în despăgubire.

(3) Probele obținute de către o persoană fizică sau juridică exclusiv prin accesul la dosarul autorității de concurență și care nu intră sub incidența alin. (1) sau (2) pot fi utilizate în cadrul unei acțiuni în despăgubire numai de către persoana respectivă sau de către o persoană fizică sau juridică ce a succedat în drepturi persoanei respective, inclusiv o persoană care a achiziționat drepturile litigioase ale persoanei respective.

Articolul 8. Sancțiuni

(1) Instanța de judecată, în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă, poate sancționa părțile, terții și reprezentanții legali ai acestora cu amendă de la 20 la 10000 unități convenționale pentru persoane fizice și de la 0.1% până la 1% din cifra de afaceri a întreprinderii sau a asocierii de întreprinderi, realizată în anul anterior sancționării, pentru următoarele fapte săvârșite în legătură cu procesul:

a) neprezentarea unei probe față de care instanța a dispus divulgarea de către cel care o deține sau refuzul de prezentare a acesteia, la termenul fixat în acest scop de instanța de judecată;

b) distrugerea probelor relevante pentru soluționarea litigiului;

c) nerespectarea sau refuzul de a se conforma măsurilor dispuse de instanță de judecată pentru a proteja informațiile confidențiale;

d) încălcarea limitărilor privind utilizarea probelor prevăzute la art. 5-7.

(2) Pentru faptele prevăzute la alin. (1), pentru persoanele fizice amenda se stabilește în unități convenționale de instanță de judecată în fața căreia s-a săvârșit fapta în funcție de gravitatea acesteia, pentru a fi eficientă, proporțională și cu efect disuasiv. O unitate convențională constituie 50 de lei.

(3) Față de comportamentul unei părți în cadrul procedurilor aferente unei acțiuni în despăgubiri, instanța de judecată poate trage concluzii defavorabile, precum prezumarea că aspectul relevant a fost probat sau respingerea apărărilor în întregime sau în parte.

(4) Aplicarea amenzii nu scutește persoanele care dețin proba reclamată de obligația prezentării ei în instanță.

(5) Aplicarea amenzilor prevăzute la alin. (1) nu înlătură răspunderea penală, în cazul în care fapta constituie infracțiune.

CAPITOLUL III

EFECTELE DECIZIILOR, TERMENE DE PRESCRIPTIE, RĂSPUNDEREA SOLIDARĂ

Articolul 9. Efectul deciziilor definitive

(1) O încălcare a legislației în materie de concurență constatată printr-o decizie definitivă a Consiliului Concurenței ori printr-o hotărâre definitivă a unei instanțe de judecată, se consideră a fi stabilită în mod irevocabil pentru instanța de judecată investită cu soluționarea unei acțiuni în despăgubire în temeiul legislației în materie de concurență.

(2) O încălcare a legislației în materie de concurență, constatată printr-o decizie definitivă a Comisiei Europene, se consideră a fi stabilită în mod irevocabil pentru instanța de judecată investită cu soluționarea unei acțiuni în despăgubire în temeiul legislației în materie de concurență.

(3) O decizie sau hotărâre definitivă privind încălcarea legislației în materie de concurență, pronunțată într-un alt stat membru al Uniunii Europene face dovada, până la proba contrară, a faptului că a avut loc o încălcare a legislației în materie de concurență și, după caz, poate fi evaluată împreună cu alte probe introduse de părți.

Articolul 10.Termene de prescripție

(1) Cererea privind acordarea de despăgubiri poate fi formulată în termen de 5 ani de la data încetării încălcării legislației în materie de concurență, dar nu mai înainte ca reclamantul să fi cunoscut sau să fi trebuit, în mod rezonabil, să fi cunoscut:

a) comportamentul adoptat și faptul că acesta constituie o încălcare a legislației în materie de concurență;

b) faptul că încălcarea legislației în materie de concurență i-a adus un prejudiciu; și

c) identitatea autorului încălcării.

(2) Termenul de prescripție, prevăzut la alin. (1) nu începe să curgă, iar, dacă a început să curgă, se suspendă în cazul în care autoritate de concurență desfășoară acțiuni în scopul investigării sau proceduri cu privire la o încălcare a legislației în materie de concurență la care se referă acțiunea în despăgubire. Suspendarea

încetează la un an după ce decizia de constatare a încălcării rămâne definitivă sau după ce procedurile încetează în alt mod.

(4) Prescripția nu începe să curgă, iar, dacă a început să curgă, se suspendă pe durata procesului de soluționare consensuală a litigiului. Suspendarea termenului de prescripție produce efecte numai în privința părților care sunt sau au fost implicate sau reprezentate în soluționarea consensuală a litigiului.

Articolul 11. Răspunderea solidară

(1) Întreprinderile care au încălcat legislația în materie de concurență printr-un comportament comun poartă răspundere solidară pentru prejudiciul cauzat de încălcare. Fiecare dintre întreprinderile respective are obligația de despăgubire integrală a prejudiciului, iar partea prejudiciată are dreptul de a solicita despăgubiri integrale de la oricare dintre acestea până când este despăgubită integral.

(2) Fără a aduce atingere dreptului la despăgubiri integrale, astfel cum este prevăzut la art. 3, în cazul în care autorul încălcării este IMM, în sensul definiției microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii prevăzute de Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, acesta este responsabil numai față de cumpărătorii săi direcți și indirecti, în cazul în care:

a) cota sa de piață de pe piața relevantă a fost mai mică de 5% în orice moment de pe durata încălcării legislației în materie de concurență, și

b) aplicarea normelor obișnuite a răspunderii solidare ar periclita iremediabil viabilitatea sa economică și ar atrage pierderea totală a valorii activelor sale;

(3) Excepția prevăzută la alin. (2) nu se aplică în cazul în care:

a) IMM -ul a avut un rol de inițiator al practicii anticoncurențiale sau a constrâns alte întreprinderi să participe ori să rămână parte la încălcarea respectivă; sau

b) s-a constatat anterior încălcarea de către IMM a legislației în materie de concurență.

(4) Prin excepție de la alin. (1), întreprinderea care beneficiază de imunitate la amendă poartă răspundere solidară:

a) față de cumpărătorii sau furnizorii săi direcți și indirecti; și

b) față de alte părți prejudiciate, numai în cazul în care nu se poate obține despăgubirea integrală de la celelalte întreprinderi care au fost implicate în aceeași încălcare a legislației în materie de concurență.

(5) Întreprinderea implicată într-o practică anticoncurențială poate înainta o acțiune în regres împotriva oricărei alte întreprinderi implicate în respectiva încălcare pentru a recupera contribuția plătită pe seama acestora, al cărei quantum

este stabilit având în vedere răspunderea lor relativă pentru prejudiciul cauzat de încălcarea legislației în materie de concurență.

Cuantumul contribuției unei întreprinderi implicate în încălcare și căreia i s-a acordat imunitate la amendă în cadrul politicii de clemență nu va depăși cuantumul prejudiciului cauzat de aceasta cumpărătorilor sau furnizorilor proprii, direcți sau indirecti.

(6) În cazul în care încălcarea legislației în materie de concurență a cauzat prejudicii altor părți decât cumpărătorilor sau furnizorilor proprii direcți sau indirecti ai autorilor încălcării, cuantumul oricărei contribuții din partea unui beneficiar de imunitate către alți autori ai încălcării este stabilit având în vedere răspunderea sa relativă pentru prejudiciul respectiv.

CAPITOLUL IV

TRANSFERUL SUPRAPREȚURILOR

Articolul 12. Transferul supraprețurilor și dreptul la despăgubiri integrale

(1) Pentru a asigura deplina eficacitate a dreptului la despăgubiri integrale, astfel cum este prevăzut la art. 3, orice persoană fizică sau juridică care a suferit un prejudiciu poate solicita despăgubiri, indiferent dacă este un cumpărător direct sau indirect al autorului încălcării, nefiind acordate despăgubirile care depășesc prejudiciul cauzat efectiv reclamantului de încălcarea legislației în materie de concurență și în absența răspunderii autorului încălcării.

(2) Despăgubirile pentru pierderea efectivă, la orice nivel al lanțului de aprovizionare, nu vor depăși prejudiciul sub formă de suprapreț cauzat la acel nivel.

(3) Partea prejudiciată are dreptul de a solicita și de a obține despăgubiri pentru pierderea de profit cauzată de transferul parțial sau integral al supraprețului.

(4) Prevederile referitoare la transferul supraprețurilor se aplică în mod corespunzător și atunci când încălcarea legislației în materie de concurență se produce la nivelul aprovizionării autorului încălcării.

(5) Instanța de judecată, în litigiul aflat pe rolul său, are competența de a estima cota din suprapreț care a fost transferată.

Articolul 13. Invocarea transferului în apărare

(1) Pârâtul într-o acțiune în despăgubire poate invoca în apărarea sa împotriva unei cereri de despăgubiri faptul că reclamantul a transferat integral sau parțial supraprețul rezultat din încălcarea legislației în materie de concurență.

(2) Sarcina probei privind transferul supraprețului revine pârâtului, care poate solicita divulgarea de informații din partea reclamantului sau din partea terților.

Articolul 14. Cumpărătorii indirecti

(1) Atunci când într-o acțiune în despăgubire existența unei cereri de despăgubiri sau cuantumul despăgubirilor care trebuie acordate depinde de faptul dacă un suprapreț a fost transferat reclamantului sau de măsura în care un suprapreț a fost transferat reclamantului, luând în considerare practica comercială potrivit căreia creșterile de prețuri sunt transferate în aval de-a lungul lanțului de aprovizionare, sarcina probei pentru a dovedi existența și amploarea unui astfel de transfer revine reclamantului, care poate solicita divulgarea de informații din partea pârâtului sau din partea terților.

(2) În situația menționată la alin. (1), cumpărătorul indirect se consideră că a dovedit existența transferului asupra sa atunci când acesta a arătat că:

a) pârâtul a săvârșit o încălcare a legislației în materie de concurență;

b) încălcarea legislației în materie de concurență a avut ca rezultat un suprapreț pentru cumpărătorul direct al pârâtului; și

c) a achiziționat bunurile sau serviciile care au făcut obiectul încălcării legislației în materie de concurență sau a achiziționat bunuri sau servicii rezultând din respectivele bunuri sau servicii ori conținând respectivele bunuri sau servicii.

(3) Prevederile alin. (2) nu se aplică în cazul în care pârâtul poate demonstra că supraprețul nu a fost transferat sau nu a fost transferat integral cumpărătorului indirect.

Articolul 15. Acțiuni în despăgubire introduse de reclamanți de la niveluri diferite ale lanțului de aprovizionare

Pentru a se evita ca acțiunile în despăgubire din partea unor reclamanți de la niveluri diferite ale lanțului de aprovizionare să ducă la o răspundere multiplă sau la absența răspunderii autorului încălcării, în evaluarea îndeplinirii cerințelor privind sarcina probei rezultate din aplicarea art. 13 și 14, instanța de judecată sesizată cu privire la o acțiune în despăgubire poate lua în considerare, în mod corespunzător, oricare dintre următoarele:

- a) acțiunile în despăgubire care sunt legate de aceeași încălcare a legislației în materie de concurență, dar sunt introduse de reclamânți de la alte niveluri ale lanțului de aprovizionare;
- b) hotărârile pronunțate în acțiunile în despăgubire, astfel cum sunt prevăzute la lit. a);
- c) informațiile relevante cu caracter public și care rezultă din cazuri de asigurare a respectării legislației în materie de concurență la nivel public.

CAPITOLUL V

CUANTIFICAREA PREJUDICIULUI

Articolul 16. Cuantificarea prejudiciului

- (1) Instanța de judecată are competența de a estima quantumul prejudiciului în litigiul aflat pe rolul acesteia, asigurându-se că nici sarcina probei și nici standardul probatoriu necesar pentru cuantificarea prejudiciului nu fac practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea dreptului la despăgubiri integrale.
- (2) Se prezumă că încălcările sub forma unor carteli provoacă prejudicii constând în creșterea prețului produselor sau serviciilor vizate de cartel cu 20%. Prezumția este relativă, autorul încălcării având dreptul să răstoarne aceasta prezumție.
- (3) Se prezumă că încălcările sub forma abuzului de poziție dominantă provoacă prejudicii. Prezumția este relativă, autorul încălcării având dreptul să răstoarne aceasta prezumție.
- (4) În cadrul unei proceduri referitoare la o acțiune în despăgubire, la cererea instanței, Consiliul Concurenței poate să acorde asistență acesteia, dacă o consideră adecvată, în vederea determinării quantumului despăgubirilor.
- (5) La estimarea quantumului prejudiciului în litigiul aflat pe rol, instanța de judecată utilizează prevederile Ghidul privind cuantificarea prejudiciului în acțiunile în despăgubire întemeiate pe încălcarea articolelor 101 sau 102 din TFUE sau a articolelor 5 sau 11 din Legea concurenței nr. 183/2012.

CAPITOLUL VI

SOLUȚIONAREA CONSENSUALĂ A LITIGIILOR

Articolul 17. Efectele soluționării consensuale a litigiilor

- (1) Fără a aduce atingere prevederilor naționale incidente în materie de arbitraj, instanța de judecată sesizată cu privire la o acțiune în despăgubire își poate

suspenda procedurile pentru maximum 2 ani atunci când părțile din cadrul procedurilor respective sunt implicate în soluționarea consensuală a litigiului privind cererea vizată de acțiunea în despăgubire.

(2) În urma unei soluționări consensuale a litigiului, cererea părții prejudiciate este redusă cu cota din prejudiciul cauzat acesteia de către coautorul încălcării legislației în materie de concurență care a procedat la soluționarea alternativă a litigiului.

(3) Partea restantă din cererea părții prejudiciate poate fi pretinsă numai coautorilor încălcării care nu au procedat la soluționarea alternativă a litigiului. Coautorii încălcării nu pot recupera o contribuție pentru partea restantă din cererea părții prejudiciate din partea coautorului încălcării care a procedat la soluționarea alternativă a litigiului.

(4) Prin excepție de la prevederile alin. (3), în cazul în care coautorii încălcării care nu au procedat la soluționarea alternativă a litigiului nu pot plăti despăgubirile care corespund părții restante a cererii din partea părții prejudiciate care a procedat la soluționarea alternativă a litigiului, partea prejudiciată poate pretinde partea restantă din cerere coautorului încălcării care a procedat la soluționarea alternativă a litigiului. Această excepție poate fi exclusă în mod expres prin acordul de soluționare alternativă a litigiului.

(5) La determinarea cuantumului contribuției pe care un coautor al încălcării îl poate recupera de la oricare alt coautor al încălcării în conformitate cu partea de răspundere care revine fiecăruia pentru prejudiciul adus de încălcarea legislației în materie de concurență, instanța de judecată trebuie să țină cont în mod corespunzător de orice despăgubiri plătite în temeiul unei soluționări alternative a litigiului în care este implicat coautorul încălcării.

Articolul 18. Factor atenuant pentru individualizarea sancțiunilor aplicate de Consiliul Concurenței

Consiliul Concurenței poate reține ca circumstanță atenuantă pentru individualizarea sancțiunii, în decizia de constatare și sancționare a unei fapte anticoncurențiale, existența plății de despăgubiri în urma unor soluționări consensuale a litigiilor.

CAPITOLUL VII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 19. Prezenta lege intră în vigoare la 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. 1 alin. (4) și art. 9 alin. (2) și (3) din prezenta lege, care vor intra în vigoare de la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul legii privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență a fost elaborat cu suportul experților din cadrul proiectului Twinning „Consolidarea capacității instituționale ale Consiliului Concurenței pentru aplicarea politicii de concurență și ajutor de stat în conformitate cu cele mai bune practici ale UE”, de către Consiliul Concurenței, în rezultatul activității Grupului de lucru interinstituțional, constituit din reprezentanții delegați ai Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție, Ministerului Justiției, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, precum și un reprezentant al mediului academic.

În conformitate cu prevederile pct. 45 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, proiectul va fi promovat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Elaborarea proiectului de act normativ a fost determinată de necesitatea asigurării cadrului normativ național care să asigure aplicarea privată a normelor de concurență și a unui mecanism eficient de reparare a prejudiciilor cauzate prin încălcarea prevederilor Legii concurenței nr. 183/2012, în conformitate cu standardele Uniunii Europene.

Totodată armonizarea legislației naționale cu acquis-ul comunitar în materie de concurență a devenit o prioritate majoră a Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 335 alin. (1) al Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014, fiecare parte menține pe teritoriul său o legislație cuprinzătoare în materie de concurență care abordează în mod eficace acordurile anticoncurențiale, practicile concertate și comportamentul anticoncurențial unilateral al întreprinderilor cu putere dominantă pe piață și asigură un control eficace al concentrărilor între întreprinderi.

Respectiv, în contextul obținerii de către Republica Moldova a statutului de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană și Programului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova 2021-2027, în vederea realizării angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova, și anume de a menține

și armoniza cadrul normativ național din domeniul concurenței, a fost inițiat procesul de transpunere a cadrului normativ al Uniunii Europene, la nivel de cadru normativ primar național. Respectiv, proiectul de lege elaborat asigură realizarea acțiunii nr. 8 din Anexa A, Capitolul 8: Politica din domeniul concurenței, Cluster II al Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, cu modificările ulterioare.

Astfel, proiectul de lege vizează transpunerea Directivei nr. 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene, CELEX - 32014L0104

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În prezent, cadrul normativ al Republicii Moldova, în special art. 79 din Legea concurenței nr. 183/2012, prevede în mod general acțiunile în despăgubire pentru încălcarea normelor în materia concurenței, însă nu instituie un mecanism juridic coerent, previzibil și detaliat privind exercitarea acestora pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea normelor de concurență, comparabil cu standardele stabilite prin Directiva 2014/104/UE.

În conformitate cu obiectivele acestei directive, acțiunile în despăgubire reprezintă un element esențial al sistemului de asigurare a respectării normelor de concurență la nivel privat, fiind complementare mecanismelor de asigurare a respectării normelor la nivel public și altor modalități alternative de soluționare a litigiilor.

Normele relevante sunt dispersate în mai multe acte normative, în special în Legea concurenței nr. 183/2012, Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 și Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003. Deși aceste acte consacră principiul general al reparării prejudiciului, ele nu reglementează în mod expres dreptul victimelor încălcărilor normelor de concurență de a solicita și obține despăgubiri integrale în condiții procedurale efective și previzibile.

În lipsa unor norme speciale, persoanele prejudiciate întâmpină dificultăți semnificative în exercitarea efectivă a dreptului la despăgubire. Litigiile privind încălcarea normelor de concurență implică, de regulă, un grad ridicat de complexitate economică și probatorie, iar probele relevante se află frecvent exclusiv în posesia autorilor încălcării sau a autorității de concurență. Reglementările procesual-civile generale nu oferă instrumente suficiente pentru remedierea dezechilibrului informațional dintre părți.

Deficiențele existente în cadrul normativ în vigoare afectează eficiența mecanismelor de reparare a prejudiciilor cauzate prin practici anticoncurențiale și reduc efectul disuasiv al normelor de concurență. În același timp, normele în vigoare limitează accesul efectiv la justiție al consumatorilor și al întreprinderilor prejudiciate, inclusiv al întreprinderilor mici și mijlocii, care dispun de resurse limitate pentru

inițierea unor litigii complexe.

Necesitatea intervenției normative derivă și din obiectivele de armonizare a legislației Republicii Moldova cu acquis-ul Uniunii Europene, asumate prin Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, inclusiv în domeniul concurenței și al asigurării unor mecanisme eficiente de protecție jurisdicțională. Transpunerea Directivei 2014/104/UE urmărește creșterea securității juridice și instituirea unor condiții uniforme și previzibile pentru exercitarea dreptului la despăgubire.

Prin urmare, intervenția legislativă este necesară pentru:

- instituirea unui cadru procedural special aplicabil acțiunilor în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materia concurenței;
- facilitarea accesului la probe și consolidarea drepturilor procedurale ale persoanelor prejudiciate;
- asigurarea coerenței dintre procedurile administrative desfășurate de Consiliul Concurenței și procedurile judiciare civile;
- garantarea reparării integrale a prejudiciului cauzat prin încălcarea normelor de concurență;
- creșterea eficienței mecanismelor de prevenire și sancționare a practicilor anticoncurențiale;
- alinierea legislației naționale la standardele europene aplicabile în domeniu.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul general urmărit al proiectului constă în oferirea unui mecanism de asigurare a respectării regulilor de concurență la nivel privat.

Proiectul de lege are ca obiect general de reglementare stabilirea unui cadru normativ eficient și previzibil privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență, prin stabilirea unor norme procedurale și materiale menite să asigure exercitarea efectivă a dreptului la repararea integrală a prejudiciului suferit de persoanele fizice sau juridice afectate de practici anticoncurențiale, inclusiv consumatori, întreprinderi/asocieri de întreprinderi sau autorități publice, indiferent de existența ori inexistența unei relații contractuale directe cu întreprinderea care a săvârșit încălcarea și independent de existența sau lipsa unei constatări prealabile a încălcării de către o autoritate de concurență.

Proiectul transpune prevederile Directivei (UE) 2014/104 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență ale statelor membre și ale Uniunii Europene.

Principalele prevederi ale proiectului vizează:

- reglementarea dreptului oricărei persoane prejudiciate prin încălcarea legislației concurențiale de a solicita și obține despăgubirea integrală a prejudiciului suferit;
- stabilirea competenței Curții de Apel Centru pentru examinarea acțiunilor în despăgubire întemeiate pe încălcarea legislației concurențiale;
- instituirea unei proceduri speciale privind divulgarea probelor, inclusiv a probelor aflate în dosarul autorității de concurență, cu asigurarea protecției informațiilor confidențiale și a eficienței programelor de clemență;
- reglementarea efectului obligatoriu al deciziilor definitive ale Consiliului Concurenței și, ulterior aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, ale Comisiei Europene și ale autorităților de concurență din statele membre;
- stabilirea unui termen special de prescripție de 5 ani pentru introducerea acțiunilor în despăgubire;
- reglementarea răspunderii în solidar a întreprinderilor participante la încălcarea legislației în materie de concurență, inclusiv a excepțiilor aplicabile IMM-urilor și beneficiarilor programelor de clemență;
- instituirea normelor privind transferul supraprețului de-a lungul lanțului de aprovizionare și dreptul cumpărătorilor indirecti de a solicita despăgubiri;
- introducerea unor prezumții relative privind existența prejudiciului în cazul cartelurilor (creșterea prețului produselor sau serviciilor vizate de cartel cu 20%) și al abuzului de poziție dominantă;
- reglementarea posibilității soluționării consensuale a litigiilor și a efectelor acestora asupra răspunderii participanților la încălcare;
- reglementarea sancțiunilor în cazul faptelor săvârșite în cadrul procesului privind acțiunile în despăgubiri.

Elementele de noutate ale proiectului constau în instituirea unei proceduri speciale pentru înaintarea acțiunilor în despăgubire în cazul încălcării Legii concurenței nr. 183/2012, distinct de regulile generale ale răspunderii civile delictuale, precum și în armonizarea legislației naționale cu standardele Uniunii Europene în domeniul aplicării private a dreptului concurenței.

Totodată, proiectul urmărește asigurarea unui echilibru între dreptul persoanelor prejudiciate la repararea integrală a prejudiciului și necesitatea protejării eficienței mecanismelor de aplicare publică a legislației concurențiale, inclusiv a programelor de clemență și a procedurilor de tranzacționare.

În același timp, pentru a se asigura o abordare unitară a cererilor de despăgubire subsecvente unei încălcări a legislației în materie de concurență (exclusiv a art. 5 și 11 din Legea 183/2012, până la momentul aderării, ulterior și a art. 101 și 102 din TFUE), proiectul propune ca cererile de reparare a prejudiciului cauzat de întreprinderi ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență să se judece, în primă instanță la Curtea de Apel Centru.

Stabilirea competenței la nivelul Curții de Apel Centru este determinată de natura complexă a acestor acțiuni în despăgubire pentru prejudiciile cauzate de încălcarea legislației concurențiale.

În acest sens, s-a avut în vedere spre exemplu studiul publicat de Comisia Europeană - *Study on judges' training needs in the field of European competition law*¹ -, care evidențiază necesitatea de a se asigura o pregătire specifică a judecătorilor care instrumentează cazuri întemeiate pe încălcarea normelor europene de concurență.

O astfel de pregătire ar fi dificil de realizat în situația în care, pentru acțiunile în despăgubire în cazurile de încălcare atât a regulilor naționale, cât și a celor europene de concurență, instanța competentă ar fi stabilită la nivelul judecătoriilor.

Totodată, în conformitate cu proiectul de lege pentru modificarea Legii concurenței nr. 183/2012, competența de examinare a legalității deciziilor Plenului Consiliului Concurenței prin care au fost aplicate amenzi sau penalități cu titlu cominatoriu este atribuită Curții de Apel Centru. În acest context, se impune asigurarea unei abordări instituționale și jurisdicționale unitare a litigiilor generate de aplicarea legislației în materie de concurență.

Astfel, având în vedere caracterul specific și complex al cauzelor din domeniul concurenței, care presupune analiza unor aspecte economice și juridice specializate, inclusiv evaluarea piețelor relevante, a efectelor anticoncurențiale, a raportului de cauzalitate și a prejudiciilor rezultate din încălcarea normelor concurențiale, se atestă necesitatea stabilirii competenței Curții de Apel Centru și pentru examinarea, în primă instanță, a acțiunilor în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației naționale în materie de concurență, cât și a Art. 101 și a Art. 102 din TFUE.

Atribuirea competenței aceleiași instanțe care va examina legalitatea deciziilor Consiliului Concurenței va contribui la dezvoltarea unei practici judiciare unitare și previzibile, la consolidarea expertizei judecătorilor în acest domeniu de înaltă specializare și la asigurarea unei aplicări coerente a normelor de concurență. În plus, această soluție va diminua riscul pronunțării unor hotărâri contradictorii cu privire la aceleași încălcări concurențiale.

Ceea ce se referă la specificul încălcărilor normelor de concurență sub forma cartelurilor și a abuzului de poziție dominantă, precum și în vederea facilitării probării acestora, proiectul de lege instituie două prezumții relative legale cu privire la producerea de prejudicii prin însăși săvârșirea faptelor menționate mai sus, prezumții relative, care pot fi răsturnate de către autorii încălcărilor.

Astfel, cu privire la aceste aspecte Directiva 2014/104/UE stabilește, cu caracter de prezumție relativă, faptul că cele mai grave fapte anticoncurențiale, în speță cartelurile, produc prejudicii, sugerând și impunând astfel transformarea unei probabilități în certitudine. Revine celor acuzați de realizarea cartelului să demonstreze contrariul, răsturnând prezumția că fapta comisă a dat naștere unui prejudiciu.

Proiectul de lege propune la art. 16 (2) stabilirea unei prezumții relative potrivit căreia *”încălcările sub forma unor carteli provoacă prejudicii constând în creșterea prețului produselor sau serviciilor vizate de cartel cu 20%”*.

În propunerea de reglementare a prezumției relative privind prejudiciile în cazul cartelurilor, constând în creșterea prețului produselor sau serviciilor vizate de cartel cu 20%, procent care nu este expres prevăzut de prevederile Directivei, dar este lăsat a fi reglementat la nivel național, s-au avut în vedere:

- încurajarea persoanelor vătămate de un cartel să solicite despăgubiri, facilitând demonstrarea prejudiciului;
- echilibrul procesual — prezumția este relativă, autorul încălcării putând dovedi că supraprețul a fost mai mic sau inexistent;
- descurajarea practicilor anticoncurențiale — existența unei prezumții clare acționează ca factor disuasiv pentru participanții potențiali la carteli;
- studii economice, legislația unor state member care au transpus la nivel național Directiva, precum și jurisprudența europeană.

Sub acest aspect:

- Conform Studiului Oxera (2009) — comandat de Comisia Europeană²: ”În distribuția suprataxelor de cartel (...), intervalul de suprataxare cu cel mai mare număr de observații este de 10-20%. Oxera constată că, în acest set de date, suprataxa mediană este de 18% din prețul cartelului - nu departe de 20% constatat de Connor și Lande³.”

În studiul Oxera ce a fundamentat elaborarea Directivei privind acțiunile în despăgubiri sunt amintite alături de situația din Ungaria care a legiferat un plafon de 10% suprapreț în cazul cartelurilor, speța Manfredi din Italia (autoritatea națională a stabilit că înțelegerea anticoncurențială investigată a condus la o creștere cu 20% a prețului polițelor de asigurare în cei cinci ani de funcționare a cartelului).

- Conform documentului de lucru al serviciilor Comisiei — *Ghid practic privind cuantificarea prejudiciilor rezultând din încălcarea dispozițiilor art. 101 și art. 102 TFUE* - care a însoțit propunerea Directivei 2014/104/UE:

„În ceea ce privește cuantificarea prejudiciului în materie de concurență, Opțiunea 3 — spre deosebire de Opțiunea 2 — prevede o prezumție relativă referitoare la prejudiciul cauzat de suprapreț în cazurile de cartel. Această prezumție se întemeiază pe concluziile unui studiu extern, care a constatat că 93% dintre cartelurile examinate cauzează prejudicii. Această măsură a fost introdusă pentru a atenua efectul negativ al accesului mai limitat al reclamantilor la anumite tipuri de probe care ar fi putut fi, cu toate acestea, utile pentru dovedirea prejudiciului cauzat de un cartel. Din același motiv, Opțiunea 3 conține o normă potrivit căreia exercitarea dreptului reclamantului la despăgubiri nu poate fi făcută

² <https://www.oxera.com/wp-content/uploads/2018/03/Quantifying-antitrust-damages-3.pdf>

³ „In the distribution of cartel overcharges across this adjusted dataset of 114 observations, the overcharge range with the greatest number of observations is 10–20%. Oxera finds that in this dataset the median overcharge is 18% of the cartel price — not far from the 20% found by Connor and Lande”;

practic imposibilă sau excesiv de dificilă prin nivelul de probă impus. Această opțiune sugerează că statele membre ar trebui să permită judecătorului să estimeze cuantumul prejudiciului.”

- În prezent, unele state membre au stabilit prezumția relativă referitoare la cuantumul prejudiciului în actele normative care reglementează acțiunile în despăgubiri în cazul încălcărilor dispozițiilor în materie de concurență. De asemenea, există o tendință de convergență judiciară în Europa către un prag minim de 5%.⁴

Spre exemplu, legislația din *Ungaria* în domeniul concurenței includea, încă înainte de Directivă, o prezumție relativă potrivit căreia cartelurile cauzează un suprapreț de 10%.

În procesul de transpunere a Directivei, *Letonia* a urmat abordarea din *Ungaria* și a stabilit, de asemenea, o prezumție relativă de suprapreț de 10% pentru carteluri. *România* a stabilit în lege de asemenea o prezumție relativă conform căreia cartelurile cauzează un suprapreț de 20%.

În Germania, Curtea Federală de Justiție (*BGH*) a arătat recent că, din motive de eficacitate a dreptului UE, cumpărătorii pot aștepta o compensație de cel puțin 5% din prețul de achiziție. De asemenea, instanțele germane utilizează adesea un reper de 15% ca valoare forfetară în anumite condiții comerciale standard⁵.

În Statele Unite, se apreciază că în ceea ce privește cartelurile s-au perceput prețuri suplimentare de 10% consumatorilor.⁶

Totodată, pentru a încuraja persoanele prejudiciate de încălcarea regulilor de concurență să solicite despăgubiri pentru prejudiciile suferite, în proiectul de lege se propune introducerea unei norme derogatorii privind scutirea de la plata unor taxe judiciare aferente acestor acțiuni, în cazul cererilor întemeiate pe încălcarea regulilor de concurență, în conformitate cu art. 4 alin. (2) din proiect.

Termenul de prescripție de 5 ani este stabilit în vederea alinierii la prevederile art. 10 alin. (3) din Directiva 2014/104/UE.

Această soluție derogă de la regimul general al prescripției extinctive de 3 ani prevăzut la art. 391 alin. (1) din Codul civil nr. 1107/2002. Termenul de 5 ani constituie un termen special în dreptul concurenței, justificat de specificul și complexitatea încălcărilor din domeniul concurenței, ceea ce va asigura un echilibru între dreptul efectiv la repararea prejudiciului și necesitatea securității raporturilor juridice, oferind persoanelor prejudiciate un interval suficient de timp pentru înaintarea acțiunii în justiție.

Totodată, termenul de prescripție va începe să curgă numai după încetarea încălcării și după momentul în care reclamantul va fi cunoscut sau va fi trebuit în mod rezonabil să fi cunoscut existența încălcării, prejudiciul cauzat și identitatea

⁴ Deși la nivelul altor state membre nu este fixat la nivel de lege un astfel de procent, există o tendință de convergență judiciară în Europa cel puțin către un prag minim de 5%. Instanțele din mai multe țări au început să folosească acest procent cel puțin ca o "limită inferioară" a prejudiciului atunci când cuantificarea exactă este imposibilă, pentru a remedia deficiențele analizelor daunelor economice și pentru a asigura eficacitatea dreptului concurenței al UE.

⁵ <https://www.bundesgerichtshof.de/SharedDocs/Pressemitteilungen/DE/2023/2023100.html>

⁶ https://awards.concurrences.com/docrestreint.api/pdf/hornkohl_2021_ecllc.pdf

autorului acesteia, ceea ce va contribui la asigurarea efectivității dreptului la despăgubire și la aplicarea eficientă a normelor de concurență.

În același timp, la art. 8 din proiect se propune reglementarea sancțiunilor aplicabile faptelor săvârșite în cadrul procedurii privind acțiunile în despăgubiri întemeiate pe încălcarea Legii concurenței nr. 183/2012.

Se propune instituirea unor amenzi judiciare de la 20 la 10 000 unități convenționale pentru persoanele fizice și de la 0,1% până la 1% pentru întreprinderile sau asocierile de întreprinderi din cifra de afaceri realizată în anul anterior sancționării pentru persoanele juridice. Cuantumul sancțiunilor a fost stabilit la nivelul amenzilor stabilit de Codul administrativ nr. 116/2018, având ca scop asigurarea caracterului efectiv, proporțional și disuasiv al măsurilor dispuse de instanța de judecată.

Limitele propuse vor oferi instanței posibilitatea de a individualiza sancțiunea în funcție de gravitatea încălcării, conduita procesuală a persoanei vizate și impactul faptei asupra administrării probelor și bunei desfășurări a procesului, contribuind la prevenirea comportamentelor care ar putea compromite aflarea adevărului și exercitarea efectivă a dreptului la despăgubire.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul elaborării proiectului de act normativ au fost analizate mai multe opțiuni de reglementare privind transpunerea prevederilor Directivei 2014/104/UE în legislația Republicii Moldova.

Opțiunea I – Menținerea cadrului normativ existent (opțiunea „fără intervenție”)

Această opțiune presupunea păstrarea doar a reglementărilor actuale din Legea concurenței nr. 183/2012, Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 și Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003, fără instituirea unor norme speciale privind acțiunile în despăgubire pentru încălcarea normelor de concurență.

Această opțiune nu a fost considerată viabilă deoarece:

- cadrul normativ existent nu oferă mecanisme procedurale pentru exercitarea efectivă a dreptului la despăgubire;
- nu există reguli clare privind efectul deciziilor Consiliului Concurenței în cadrul proceselor civile;
- se menține riscul practicilor judiciare neuniforme și al incertitudinii juridice;
- nu sunt realizate obiectivele de armonizare cu acquis-ul Uniunii Europene și obligațiile asumate prin Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană.

În consecință, menținerea situației actuale nu ar asigura un nivel adecvat de protecție a persoanelor prejudiciate și nu ar contribui la consolidarea aplicării eficiente a normelor de concurență.

Opțiunea II – Reglementarea parțială a mecanismului de despăgubire prin modificări limitate ale legislației existente

Această opțiune presupunea introducerea unor ajustări punctuale în legislația națională, fără crearea unui cadru normativ special și coerent pentru acțiunile în despăgubire.

Au fost analizate, în special, posibilitatea:

- completării normelor generale privind răspunderea civilă;
- introducerii unor prevederi limitate privind accesul la probe;
- reglementării parțiale a efectului deciziilor autorității de concurență.

Opțiunea respectivă nu a fost acceptată deoarece:

- modificările fragmentare nu ar asigura transpunerea completă și coerentă a directivei;
- soluțiile parțiale ar genera dificultăți de interpretare și aplicare practică;
- ar continua să existe lacune privind divulgarea probelor, protecția informațiilor confidențiale, termenele de prescripție și răspunderea solidară;
- lipsa unei abordări sistemice ar diminua previzibilitatea cadrului normativ și eficiența mecanismelor de reparare a prejudiciilor.

Opțiunea III – Transpunerea integrală a Directivei 2014/104/UE prin instituirea unui cadru normativ specializat

Această opțiune, care a fost selectată, presupune instituirea unor norme speciale și coerente aplicabile acțiunilor în despăgubire pentru încălcarea legislației în materie de concurență, prin modificarea și completarea cadrului normativ relevant.

Opțiunea a fost considerată optimă deoarece:

- asigură transpunerea completă și conformă a prevederilor directivei;
- creează mecanisme procedurale eficiente pentru exercitarea dreptului la despăgubire;
- contribuie la uniformizarea practicii judiciare și la creșterea securității juridice;
- consolidează interacțiunea dintre aplicarea publică și aplicarea privată a normelor de concurență;
- facilitează accesul la justiție pentru persoanele prejudiciate;
- asigură compatibilitatea legislației naționale cu standardele europene în domeniul concurenței.

Totodată, această opțiune permite instituirea unui echilibru între necesitatea protejării eficienței investigațiilor desfășurate de Consiliul Concurenței și garantarea dreptului efectiv al persoanelor prejudiciate la repararea integrală a prejudiciului suferit.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului de act normativ va genera impact asupra instanței de judecată și a autorității de concurență în examinarea acțiunilor în despăgubire

rezultate de încălcarea normelor de concurență.

Impactul principal va fi resimțit de Curtea de Apel Centru, proiectul putând determina:

- înaintarea unor noi categorii de acțiuni în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență;
- necesitatea dezvoltării expertizei judecătorilor în domeniul dreptului concurenței și al evaluării prejudiciilor economice;
- creșterea complexității cauzelor examinate, inclusiv sub aspectul administrării probelor și al analizei economice.

În acest context, va fi necesară organizarea unor activități de instruire profesională pentru judecători și pentru personalul auxiliar al instanțelor, inclusiv în colaborare cu instituțiile responsabile de formarea profesională continuă.

Subsecvent, în vederea facilitării misiunii instanțelor de stabilire a cuantumului daunelor, Comisia Europeană a adoptat și a publicat pe pagina sa oficială Comunicarea privind cuantificarea prejudiciilor în acțiunile în despăgubire întemeiate pe încălcarea articolelor 101 sau 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (publicată în JOUE C 167/19 din 13.06.2013).

În acest sens, acțiunea nr. 9 din PNA urmează a fi realizată prin transpunerea și elaborarea Ghidului privind cuantificarea prejudiciului în acțiunile în despăgubire întemeiate pe încălcarea articolelor 101 sau 102 din TFUE sau a articolelor 5 sau 11 din Legea concurenței nr. 183/2012.

Pentru Consiliul Concurenței, proiectul va determina necesitatea furnizării informațiilor solicitate de instanțele de judecată, precum și intensificarea cooperării instituționale cu instanțele judecătorești în contextul examinării acțiunilor în despăgubire. Totodată, se estimează că implementarea proiectului va contribui la creșterea efectului disuasiv al măsurilor de combatere a practicilor anticoncurențiale.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Impactul financiar asupra sectorului public este estimat ca fiind moderat și gestionabil în limitele resurselor bugetare existente. Implementarea proiectului nu presupune, la etapa inițială, crearea unor instituții noi sau extinderea semnificativă a structurii administrative existente. Eventualele costuri suplimentare vor fi asociate în principal:

- activităților de instruire și dezvoltare a capacităților instituționale a Curții de Apel Centru;
- administrării cererilor privind divulgarea și protecția informațiilor.

Pe termen mediu și lung, se estimează că proiectul va genera efecte pozitive asupra sectorului public prin:

- sporirea eficienței aplicării legislației în materie de concurență;
- consolidarea securității juridice și a predictibilității actului de justiție;
- reducerea practicilor anticoncurențiale și a prejudiciilor economice asociate acestora;
- creșterea încrederii în mecanismele de protecție juridică și în funcționarea

instituțiilor responsabile de aplicarea normelor concurențiale.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea proiectului de act normativ va avea un impact semnificativ asupra mediului de afaceri, prin consolidarea mecanismelor de protecție a participanților la piață împotriva practicilor anticoncurențiale și prin crearea unui cadru juridic mai previzibil și mai eficient pentru repararea prejudiciilor cauzate de încălcarea normelor de concurență.

Totodată, proiectul va facilita accesul persoanelor prejudiciate la justiție, inclusiv prin instituirea unor măsuri procedurale fără costuri majore de suportat, precum scutirea de la plata unor taxe judiciare aferente acțiunilor în despăgubire întemeiate pe încălcarea Legii concurenței nr. 183/2012.

Proiectul va influența în mod direct întreprinderile care desfășoară activități economice pe piețele relevante, inclusiv întreprinderile mici și mijlocii, asocierile de întreprinderi, precum și consumatorii afectați de practici anticoncurențiale.

Principalele efecte pozitive asupra sectorului privat sunt următoarele:

- consolidarea dreptului persoanelor prejudiciate de a solicita și obține despăgubiri integrale pentru prejudiciile cauzate prin practici anticoncurențiale;
- facilitarea accesului la justiție prin instituirea unor mecanisme procedurale clare privind divulgarea probelor și utilizarea deciziilor autorității de concurență;
- creșterea gradului de protecție juridică a întreprinderilor și consumatorilor afectați de carteli, abuz de poziție dominantă sau alte practici restrictive;
- sporirea securității juridice;
- reducerea termenelor de examinare în instanță a acestor acțiuni, prin stabilirea competenței Curții de Apel Centru ca instanța de fond și a Curții Supreme de Justiție ca instanța de recurs;
- consolidarea disciplinei concurențiale și a conformării voluntare la normele de concurență.

Prin instituirea unor reguli clare privind răspunderea civilă pentru încălcarea legislației concurențiale, proiectul va contribui la crearea unor condiții concurențiale mai echitabile pe piață și la reducerea avantajelor economice obținute în mod ilicit prin comportamente anticoncurențiale.

Pentru întreprinderile care respectă regulile concurențiale, proiectul va genera beneficii prin:

- asigurarea securității juridice de recuperare a prejudiciilor suportate ca rezultat al încălcării Legii concurenței nr. 183/2012 de către întreprinderile sau asocierile de întreprinderi;
- creșterea transparenței și a echității în relațiile comerciale;
- îmbunătățirea climatului investițional și a încrederii în funcționarea pieței.

În același timp, proiectul poate determina anumite costuri de conformare pentru întreprinderi, în special pentru cele implicate în litigii privind încălcarea normelor de concurență. Aceste costuri pot include:

- cheltuieli aferente administrării și divulgării probelor;
- costuri juridice și de reprezentare în cadrul procedurilor judiciare;

- necesitatea implementării sau consolidării programelor interne de conformare în domeniul concurenței;
- ajustarea politicilor interne privind gestionarea documentelor și protecția informațiilor confidențiale.

Totodată, întreprinderile implicate în practici anticoncurențiale vor fi expuse unui risc sporit de atragere a răspunderii civile și de suportare a unor obligații de despăgubire, ceea ce va contribui la creșterea efectului preventiv și disuasiv al legislației concurențiale.

Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii este apreciat ca fiind proporțional și gestionabil, întrucât proiectul nu instituie obligații administrative excesive sau proceduri suplimentare de autorizare. Dimpotrivă, prin consolidarea protecției împotriva practicilor anticoncurențiale, proiectul poate contribui la îmbunătățirea accesului IMM-urilor la piețe și la crearea unor condiții concurențiale mai echilibrate.

Pe termen lung, implementarea proiectului este de natură să favorizeze dezvoltarea unui mediu concurențial sănătos, eficiență economică și protecția efectivă a drepturilor participanților la piață.

4.3.3. Impactul asupra concurenței

Proiectul de act normativ va avea un impact pozitiv asupra mediului concurențial prin consolidarea mecanismelor de aplicare privată a legislației în materie de concurență și prin sporirea efectului preventiv și disuasiv al normelor concurențiale.

Instituirea unui cadru clar și previzibil privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin practici anticoncurențiale va contribui la descurajarea comportamentelor restrictive de concurență, inclusiv a cartelurilor, abuzului de poziție dominantă și a altor practici care afectează funcționarea normală a pieței.

Prin facilitarea accesului persoanelor prejudiciate la mecanisme eficiente de reparare a prejudiciilor, proiectul va spori riscul economic asociat încălcării legislației concurențiale. În consecință, întreprinderile vor avea stimulente suplimentare pentru:

- respectarea normelor de concurență;
- dezvoltarea și consolidarea programelor interne de conformare;
- prevenirea practicilor anticoncurențiale în cadrul activităților economice desfășurate.

Proiectul va contribui la consolidarea complementarității dintre aplicarea publică a normelor de concurență, realizată de Consiliul Concurenței al Republicii Moldova, și aplicarea privată a acestora prin intermediul instanțelor de judecată. Această abordare va spori eficiența generală a sistemului de protecție a concurenței și va reduce posibilitatea menținerii pe piață a avantajelor obținute prin practici anticoncurențiale.

Totodată, reglementarea efectului probatoriu al deciziilor definitive ale autorității de concurență și introducerea mecanismelor privind divulgarea probelor vor facilita identificarea și sancționarea încălcărilor concurențiale, inclusiv în cauzele complexe caracterizate prin asimetrie informațională.

Se estimează că proiectul va avea următoarele efecte pozitive asupra concurenței:

- îmbunătățirea funcționării piețelor și a condițiilor concurențiale;
- reducerea practicilor de coordonare anticoncurențială între întreprinderi;
- sporirea transparenței și a corectitudinii relațiilor comerciale;
- creșterea încrederii operatorilor economici în mecanismele de protecție juridică;
- facilitarea accesului pe piață pentru întreprinderile mici și mijlocii;
- diminuarea avantajelor obținute prin încălcarea legislației.

În același timp, proiectul menține un echilibru între necesitatea asigurării dreptului la despăgubire și protejarea eficienței mecanismelor de aplicare publică a dreptului concurenței. În acest sens, sunt prevăzute garanții speciale privind protecția documentelor aferente programelor de clemență și procedurilor de tranzacționare, pentru a evita afectarea capacității autorității de concurență de a detecta și investiga practicile anticoncurențiale.

4.4. Impactul social

Nu este aplicabil.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul de lege nu conține prevederi care să afecteze direct protecția datelor cu caracter personal. Totodată, proiectul reglementează tratamentul de către Consiliul Concurenței al secretelor comerciale și al altor informații confidențiale, ceea ce poate include, în anumite situații, și date cu caracter personal, asigurându-se astfel protecția și confidențialitatea acestora.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul de lege nu stabilește prevederi care ar putea avea impact direct asupra mediului înconjurător

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Alte impacturi și informații relevante nu au fost identificate și analizate.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege face parte din categoria actelor normative elaborate și aprobate în scopul armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene din domeniul politicii concurenței.

Elaborarea proiectului de legea rezultă din angajamentele asumate de Republica Moldova, de a asigura realizarea acțiunii nr. 8 din Anexa A, Capitolul 8: Politica din domeniul concurenței, Cluster II al Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin

Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, cu modificările ulterioare.

În acest scop, au fost elaborat tabelul de concordanță pentru actul normativ UE transpus, conform art. 31 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, precum și a Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene nr. 1171/2018.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prezentul proiect face parte din categoria actelor normative cu scop de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Astfel, elaborarea proiectului de lege este determinată de necesitatea transpunerii integrale a Directivei nr. 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu prevederile art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, pe pagina web oficială a Consiliului Concurenței a fost publicat la 24.02.2026, anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului de lege cu privire la acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență, link-ul: <https://www.competition.md/anunturi/transparenaa-decizionala/ro-ini-ierea-elabor-rii-proiectului-de-lege-cu-privire-ac-iunile-n-desp-gubire-pentru-prejudiciile-cauzate-prin-nc-lcarea-legisla-iei-n-materie-de-concuren/>, precum și pe platforma guvernamentală particip.gov.md, link-ul: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16284.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și art. 11 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul va fi supus consultărilor publice și remis spre avizare părților interesate: Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Centru, Ministerul Finanțelor, Avocatul Poporului, Consiliul de Mediere.

Informația privind rezultatele avizării și consultării publice va fi inclusă în Sinteza obiecțiilor și propunerilor după recepționarea avizelor, urmând a fi examinate și luate în considerare la definitivarea proiectului.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție conform art. 36 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017 de către Centrul Național Anticorupție, precum și expertizei juridice în conformitate cu prevederile art. 37 din Legea nr. 100/2017 de către Ministerul Justiției.

Proiectul urmează a fi remis la Centrul de Armonizare a Legislației pentru a fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene, în conformitate cu prevederile art. 35 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

O parte din prevederile transpuse sunt corelate cu prevederile actelor normative în vigoare, care se află în conexiune, iar pentru implementarea unor prevederi se va impune adoptarea altor acte normative secundare - Ghidul privind cuantificarea prejudiciului în acțiunile în despăgubire întemeiate pe încălcarea articolelor 101 sau 102 din TFUE sau a articolelor 5 sau 11 din Legea concurenței nr. 183/2012.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Proiectul de act normativ nu necesită înființarea unor instituții sau structuri noi și nici alocarea unor resurse umane sau financiare suplimentare semnificative pentru atingerea obiectivelor propuse. Implementarea acestuia va fi realizată prin intermediul instituțiilor existente, în limitele competențelor și resurselor disponibile.

Totuși, pentru asigurarea unei aplicări eficiente a noilor reglementări, va fi necesară organizarea unor activități de instruire profesională pentru judecători și personalul auxiliar al instanțelor, inclusiv în colaborare cu instituțiile responsabile de formarea profesională continuă.

Secretar de Stat

Natalia SELEVESTRU

TABELUL DE CONCORDANȚĂ

1	Titlul actului UE, inclusiv cea mai recentă modificare, nr. CELEX: Directiva nr. 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene, CELEX: 32014L0104			
2	Titlul proiectului de act normativ național: Proiectul de lege privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență			
3	Gradul general de compatibilitate: Compatibil			
4	Autoritatea/persoana responsabilă: Consiliul Concurenței/Ecaterina Calin, controlor de stat, DJ			
5	Data întocmirii/actualizării: 06.2026			
Actul Uniunii Europene		Proiectul de act normativ național	Gradul de compatibilitate	Observații
6		7	8	9
(1) Articolele 101 și 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) sunt o chestiune de ordine publică și ar trebui aplicate în mod eficace pe întreg cuprinsul Uniunii pentru a asigura că nu este denaturată concurența pe piața internă.			Prevederi UE neaplicabile	
(2) Asigurarea respectării articolelor 101 și 102 din TFUE la nivel public este realizată de Comisie în exercitarea competențelor prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului (3). Odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona la 1 decembrie 2009, articolele 81 și 82 din Tratatul de instituire a Comunității Europene au devenit articolele 101 și 102 din TFUE și rămân identice pe fond. Asigurarea respectării dispozițiilor respective la nivel public este realizată, de asemenea, de autoritățile naționale în materie de concurență, care pot lua deciziile enumerate la articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003. În conformitate cu regulamentul respectiv, statele membre ar trebui să poată desemna autorități administrative și autorități judiciare care să aplice articolele 101 și 102 din TFUE ca autorități publice de asigurare a respectării normelor și să îndeplinească diferitele funcții conferite autorităților în materie de concurență prin regulamentul respectiv.			Prevederi UE neaplicabile	
(3) Articolele 101 și 102 din TFUE produc efecte directe în raporturile dintre persoane și creează, pentru persoanele în cauză, drepturi și obligații a căror respectare trebuie să fie asigurată de instanțele naționale. Astfel, instanțele naționale joacă un rol la fel de important în aplicarea normelor de concurență (asigurarea respectării normelor la nivel privat). Atunci când soluționează litigii între			Prevederi UE neaplicabile	

persoane private, instanțele protejează drepturi materiale izvo-râte din dreptul Uniunii, de exemplu, prin acordarea de despăgubiri pentru victimele încălcărilor. Pentru eficaci-tatea deplină a articolelor 101 și 102 din TFUE, în special efectul practic al interdicțiilor prevăzute în acestea, este necesar ca orice persoană — indiferent dacă este o persoană fizică, inclusiv consumatori și întreprinderi, sau o autoritate publică — să poată introduce o acțiune în despăgubire înaintea instanțelor naționale pentru un preju-diciu care i-a fost cauzat de o încălcare a dispozițiilor respective. Dreptul la despăgubiri prevăzut în dreptul Uniunii se aplică în mod egal încălcărilor articolelor 101 și 102 din TFUE săvârșite de către întreprinderi publice și de către întreprinderi cărora li s-au încredințat drepturi speciale sau exclusive de către statele membre în sensul articolului 106 din TFUE.			
(4) Dreptul la despăgubiri prevăzut în legislația Uniunii pentru prejudicii care rezultă din încălcări ale legislației Uniunii și ale legislației naționale în materie de concurență presupune existența în fiecare stat membru a unor norme de procedură care să asigure exercitarea efectivă a acestui drept. Necesitatea unor măsuri procedurale eficace derivă, de asemenea, din dreptul la o protecție jurisdicțională efectivă prevăzut la articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană (Tratatul UE) și la articolul 47 primul paragraf din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Statele membre ar trebui să asigure o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii.		Prevederi UE neaplicabile	
(5) Acțiunile în despăgubire constituie doar un element dintr-un sistem eficient de asigurare a respectării normelor la nivel privat în ceea ce privește încălcările legislației în materie de concurență și sunt completate de căi de atac alternative, cum ar fi soluționarea consensuală a litigiilor și deciziile de asigurare a respectării normelor la nivel public care încurajează părțile să acorde despăgubiri.		Prevederi UE neaplicabile	
(6) În scopul asigurării existenței unor acțiuni eficace de asigurare a respectării normelor la nivel privat în temeiul dreptului civil și al asigurării respectării normelor la nivel public de către autoritățile în materie concurență, ambele instrumente trebuie să interacționeze pentru a asigura eficacitatea maximă a aplicării normelor de concu-rență. Este necesar să se reglementeze coordonarea celor două forme de asigurare a respectării normelor într-un mod coerent, de exemplu în ceea ce privește regimul de acces la documentele deținute de autoritățile în materie de concurență. Printr-o astfel de coordonare la nivelul Uniunii se va evita, de asemenea, divergența normelor apli-cabile care ar putea periclita funcționarea adecvată a pieței interne.		Prevederi UE neaplicabile	
(7) În conformitate cu articolul 26 alineatul (2) din TFUE, piața internă cuprinde un spațiu fără frontiere interne, în care este asigurată libera circulație a mărfurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor. În diferitele state membre există diferențe însemnate între normele care reglementează acțiunile în despăgubire pentru		Prevederi UE neaplicabile	

încălcări ale legislației Uniunii sau ale legislației naționale în materie de concurență. Diferențele respective conduc la incertitudine cu privire la condițiile în care părțile prejudiciate își pot exercita dreptul la despăgubiri care derivă din TFUE și afectează eficacitatea de fond a acestui drept. Întrucât părțile prejudiciate optează frecvent pentru statul lor membru drept forul în care să solicite despăgubiri, discrepanțele între normele naționale pot conduce la condiții inechitabile în ceea ce privește acțiunile în despăgubire și pot astfel afecta concurența pe piețele pe care operează părțile prejudiciate, precum și întreprinderile autoare ale încălcării.			
(8) Întreprinderile care sunt stabilite și își desfășoară activitatea în state membre diferite fac obiectul unor norme de procedură diferite care afectează semnificativ măsura în care acestea pot fi trase la răspundere pentru încălcări ale legislației în materie de concurență. Asigurarea inegală a respectării dreptului la despăgubiri prevăzut în legislația Uniunii poate avea ca rezultat nu numai avantajarea din punct de vedere concurențial a unor întreprinderi care au încălcat articolul 101 sau articolul 102 din TFUE, dar și descurajarea exercitării drepturilor de stabilire și de furnizare de mărfuri sau servicii în statele membre în care asigurarea respectării dreptului la despăgubiri este mai eficientă. Întrucât diferențele între regimurile de răspundere aplicabile în statele membre pot avea efecte negative atât asupra concurenței, cât și asupra funcționării adecvate a pieței interne, este oportun ca prezenta directivă să aibă ca temei juridic atât articolul 103, cât și articolul 114 din TFUE.		Prevederi UE neaplicabile	
(9) Având în vedere că încălcările la scară largă ale legislației în materie de concurență au adesea un element trans-frontalier, este necesar să se asigure condiții de concurență mai echitabile pentru întreprinderile care operează pe piața internă și să se amelioreze condițiile în care consumatorii își pot exercita drepturile care derivă din piața internă. Este necesară sporirea securității juridice și reducerea diferențelor între statele membre în ceea ce privește normele naționale care reglementează acțiunile în despăgubire pentru încălcări atât ale legislației Uniunii, cât și ale legislației naționale în materie de concurență, atunci când legislația națională este aplicată în paralel cu legislația Uniunii în materie de concurență. Alinierea normelor în cauză va contribui la prevenirea accentuării diferențelor dintre normele statelor membre care reglementează acțiunile în despăgubire pentru cazurile de încălcare a legislației în materie de concurență.		Prevederi UE neaplicabile	
(10) Articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 prevede că „atunci când autoritățile de concurență ale statelor membre sau instanțele naționale aplică legislația națională de concurență acordurilor, deciziilor asociațiilor de întreprinderi sau practicilor concertate în sensul articolului [101 alineatul (1) din TFUE], care pot afecta comerțul dintre statele membre în sensul acestei dispoziții, ele aplică de asemenea articolul [101 din TFUE] acestor acorduri, decizii sau practici concertate. Atunci când autoritățile de concurență ale statelor membre sau instanțele naționale aplică legislația națională de concurență oricărui abuz interzis de articolul [102 din TFUE], acestea		Prevederi UE neaplicabile	

aplică de asemenea articolul [102 din TFUE].” În interesul funcționării adecvate a pieței interne și în vederea unei mai mari securități juridice și a unor condiții de concurență mai echitabile pentru întreprinderi și consumatori, este necesar ca domeniul de aplicare al prezentei directive să includă acțiunile în despăgubire pentru încălcarea legislației naționale în materie de concurență atunci când aceasta este aplicată în conformitate cu arti-colul 3 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003. În caz contrar, aplicarea unor norme divergente privind răspunderea civilă pentru încălcări ale articolului 101 sau 102 din TFUE și pentru încălcări ale normelor legislației naționale în materie de concurență care trebuie aplicate aceleași cauze în paralel cu legislația Uniunii în materie de concurență ar afecta poziția reclamantilor în aceeași cauză și domeniul de aplicare al cererilor acestora și ar constitui un obstacol în calea funcționării adecvate a pieței interne. Prezenta directivă nu ar trebui să afecteze acțiunile în despăgubire în cazul încălcării legislației naționale în materie de concurență care nu afectează comerțul între statele membre în sensul articolului 101 sau 102 din TFUE.			
(11) În absența unor dispoziții de drept al Uniunii, acțiunile în despăgubire sunt reglementate de normele și procedu-rile naționale ale statelor membre. În conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (Curtea de Justiție), orice persoană poate solicita despăgubiri pentru prejudiciul suferit în cazul în care există o relație de cauzalitate între prejudiciul respectiv și o încălcare a legislației în materie de concurență. Toate normele naționale care reglementează dreptul la despăgubiri pentru un prejudiciu rezultat dintr-o încălcare a articolului 101 sau a articolului 102 din TFUE, inclusiv normele care privesc aspecte neabordate în prezenta directivă, cum ar fi noțiunea de relație de cauzalitate dintre încălcare și prejudiciu, trebuie să respecte principiile eficacității și echiva-lenței. Aceasta înseamnă că normele în cauză nu ar trebui să fie formulate sau aplicate astfel încât să facă excesiv de dificilă sau practic imposibilă exercitarea dreptului la despăgubiri garantat de TFUE sau să fie formulate sau aplicate mai puțin favorabil decât normele aplicabile unor acțiuni naționale similare. Atunci când asigură alte condiții pentru despăgubiri în temeiul dreptului intern, precum imputabilitate, adecvare sau culpabilitate, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a menține aceste condiții în măsura în care acestea sunt conforme cu jurisprudența Curții de Justiție, cu principiile eficacității și echivalenței și cu prezenta directivă.		Prevederi UE neaplicabile	
(12) Prezenta directivă reafirmă acquis-ul Uniunii privind dreptul la despăgubiri pentru prejudiciul cauzat de încălcări ale legislației Uniunii în materie de concurență, în special cu privire la capacitate și definiția prejudiciului, astfel cum sunt stabilite în jurisprudența Curții de Justiție, și nu exclude evoluțiile ulterioare ale acestuia. Orice persoană care a suferit un prejudiciu cauzat de o astfel de încălcare poate solicita despăgubiri pentru pierderea efectivă (damnum emergens), pentru câștigul de care a fost lipsită (pierderea de profit sau lucrum cessans) plus dobânda, indi-ferent dacă normele naționale		Prevederi UE neaplicabile	

prevăd aceste categorii separat sau în combinație. Plata dobânzii reprezintă o componentă esențială a despăgubirii pentru a repara prejudiciul suferit ținând cont de trecerea timpului și ar trebui să fie datorată de la momentul producerii prejudiciului și până la plata despăgubirii, fără a aduce atingere calificării acestei dobânzi drept daune interese sau penalitate în temeiul dreptului intern și luării în considerare a trecerii timpului drept categorie separată (dobândă) sau drept parte constitutivă a unei pierderi efective sau a unei pierderi de profit. Statelor membre le revine sarcina de a stabili normele care trebuie aplicate în acest scop.			
(13) Dreptul la despăgubiri este recunoscut pentru toate persoanele fizice sau juridice — fie ele consumatori, întreprinderi sau autorități publice — indiferent de existența sau lipsa unei relații contractuale directe cu întreprinderea care a săvârșit încălcarea și indiferent dacă există sau nu o constatare prealabilă a unei autorități în materie de concurență cu privire la încălcare. Prezenta directivă nu ar trebui să oblige statele membre să introducă mecanisme de recurs colectiv pentru asigurarea respectării articolelor 101 și 102 din TFUE. Fără a aduce atingere despăgubirilor pentru pierderea oportunității, despăgubirea integrală în temeiul prezentei directive nu ar trebui să conducă la o despăgubire excesivă, indiferent dacă aceasta se produce în urma unor despăgubiri punitive, multiple sau de altă natură.		Prevederi UE neaplicabile	
(14) Acțiunile în despăgubire pentru încălcări ale legislației Uniunii și ale legislației naționale în materie de concurență necesită de regulă o analiză faptică și economică complexă. Adeseori probele necesare pentru susținerea unei cereri de despăgubiri sunt deținute exclusiv de către partea adversă sau de terți și nu sunt suficient de cunoscute sau accesibile reclamantului. În astfel de circumstanțe, cerințe juridice stricte ca reclamanții să prezinte în detaliu toate elementele de fapt ale cauzei lor la începutul unei acțiuni și să ofere, în mod precis, probe în susținerea cererii lor ar putea împiedica în mod nejustificat exercitarea dreptului la despăgubiri garantat de TFUE.		Prevederi UE neaplicabile	
(15) Mijloacele de probă sunt un element important în introducerea acțiunilor în despăgubire în caz de încălcare a legislației Uniunii sau a legislației naționale în materie de concurență. Cu toate acestea, întrucât litigiile în domeniul dreptului concurenței se caracterizează printr-o asimetrie informațională, este adecvat să se asigure faptul că reclamanților li se acordă dreptul de a obține divulgarea probelor relevante pentru cererea acestora, fără a fi necesar să specifice mijloace de probă individuale. Pentru a asigura egalitatea de forțe, modalitățile respective ar trebui să se afle, de asemenea, la dispoziția părților în acțiunile în despăgubire, astfel încât aceștia să poată soli-cita divulgarea probelor de către reclamanții respectivi. Instanțele naționale ar trebui să poată dispune, de asemenea, divulgarea probelor de către terți, inclusiv de către autoritățile publice. În cazul în care o instanță națională dorește să dispună divulgarea probelor de către Comisie, sunt aplicabile principiul de la articolul 4 alineatul (3) din Tratatul UE al cooperării sincere între Uniune și statele membre și articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr.		Prevederi UE neaplicabile	

1/2003 în ceea ce privește cererile de informații. Atunci când instanțele naționale dispun divulgarea probelor de către autoritățile publice, se aplică principiile cooperării juridice și administrative în temeiul legislației Uniunii sau al legislației naționale.			
(16) Instanțele naționale ar trebui să aibă posibilitatea, sub controlul lor strict, mai ales în ceea ce privește necesitatea și proporționalitatea măsurilor de divulgare, de a dispune divulgarea unor elemente de probă sau a unor categorii de probe specificate la cererea unei părți. Din cerința de proporționalitate rezultă că divulgarea poate fi dispusă numai când un reclamant a prezentat temeiuri plauzibile, pe baza faptelor cunoscute de acesta în mod rezonabil, pentru a se presupune că acesta a suferit un prejudiciu care a fost cauzat de către pârât. Atunci când o cerere de divulgare vizează obținerea unei categorii de probe, categoria respectivă ar trebui identificată prin trăsături comune ale elementelor sale constitutive, precum natura, obiectul sau conținutul documentelor a căror divulgare se solicită, perioada în care au fost redactate sau alte criterii, cu condiția ca probele care intră în această categorie să fie relevante în sensul prezentei directive. Categoriile respective ar trebui să fie definite cât de precis și de limi-tativ posibil, pe bază de fapte disponibile în mod rezonabil.		Prevederi UE neaplicabile	
(17) Atunci când o instanță dintr-un stat membru solicită obținerea de probe de către o instanță competentă din alt stat membru sau solicită obținerea directă de probe în alt stat membru, se aplică dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului (1).		Prevederi UE neaplicabile	
(18) Deși probele relevante care conțin secrete de afaceri sau informații confidențiale de alt tip ar trebui să fie disponibili în principiu în cadrul acțiunilor în despăgubire, astfel de informații confidențiale trebuie să fie protejate corespunzător. Prin urmare, instanțele naționale ar trebui să dispună de o gamă de măsuri pentru a evita ca informațiile confidențiale să fie divulgate în cursul procedurilor. Astfel de măsuri ar putea include posibilitatea de redactare a pasajelor sensibile ale documentelor, desfășurarea ședințelor de judecată cu ușile închise, restricționarea cercului de persoane care au dreptul să vadă probele, instrucțiuni către experți privind prezentarea de sinteze ale informațiilor sub formă agregată sau într-o altă formă neconfidențială. Măsurile de protecție a secretelor de afaceri și a informațiilor confidențiale de alt tip nu ar trebui, totuși, să împiedice exercitarea dreptului la despăgubiri.		Prevederi UE neaplicabile	
(19) Prezenta directivă nu afectează posibilitatea în temeiul legislației naționale de a ataca ordinele de divulgare și nici condițiile de introducere a acestei căi de atac.		Prevederi UE neaplicabile	
(20) Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului (2) reglementează accesul public la documentele Parlamentului European, Consiliului și Comisiei și urmărește să confere publicului un drept de acces cât mai larg posibil la documentele instituțiilor respective. Acest drept face totuși obiectul anumitor limite, pe baza unor motive de interes public sau		Prevederi UE neaplicabile	

privat. Rezultă că sistemul de excepții prevăzute la articolul 4 din regula-mentul menționat se bazează pe o echilibrare a intereselor opuse într-o situație dată, și anume interesele care ar fi favorizate de divulgarea documentelor în cauză și cele care ar fi periclitare de această divulgare. Prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere normelor și practicilor prevăzute în acest sens de Regulamentul (CE) nr. 1049/2001.			
(21) Eficacitatea și coerența aplicării articolelor 101 și 102 din TFUE de către Comisie și autoritățile naționale în materie de concurență necesită o abordare comună pe întregul cuprins al Uniunii privind divulgarea probelor care sunt incluse în dosarul unei autorități în materie de concurență. Divulgarea probelor nu ar trebui să diminueze în mod nejustificat eficacitatea asigurării respectării legislației în materie de concurență de către o autoritate în materie de concurență. Prezenta directivă nu reglementează divulgarea de documente interne ale autorităților în materie de concurență și a corespondenței dintre autoritățile în materie de concurență.		Prevederi UE neaplicabile	
(22) Pentru a asigura protecția eficientă a dreptului la despăgubiri, nu este necesară divulgarea către reclamant a fiecărui document referitor la o procedură în temeiul articolului 101 sau 102 din TFUE pe motiv că reclamantul are intenția de a introduce o acțiune în despăgubire, întrucât este foarte puțin probabil ca acțiunea în despăgubire să trebuiască să se bazeze pe toate probele din dosarul referitor la procedura respectivă.		Prevederi UE neaplicabile	
(23) Condiția proporționalității ar trebui să fie evaluată cu atenție atunci când divulgarea implică riscul de subminare a strategiei de investigare a unei autorități în materie de concurență, prin divulgarea documentelor care se află la dosar, sau riscul de influențare negativă a modului în care întreprinderile cooperează cu autoritățile în materie de concurență. O atenție deosebită trebuie acordată evitării investigațiilor aleatorii, de exemplu, căutările de informații nespecifice sau căutările prea extinse de informații, care este puțin probabil să fie relevante pentru părțile la procedură. Prin urmare, cererile de divulgare ar trebui să nu fie considerate proporționale atunci când se referă la divulgarea generică de documente de la dosarul unei autorități în materie de concurență în legătură cu un anumit caz sau de documente înaintate de o parte în contextul unui anumit caz. Astfel de cereri de divulgare ample nu ar fi compatibile cu îndatorirea părții solicitante de a specifica pe cât de precis și limitativ posibil elementele de probă sau categoriile de probe.		Prevederi UE neaplicabile	
(24) Prezenta directivă nu afectează dreptul instanțelor de a lua în considerare, în temeiul legislației Uniunii sau în temeiul legislației naționale, interesul de a se asigura respectarea efectivă a legislației în materie de concurență la nivel public atunci când dispun divulgarea		Prevederi UE neaplicabile	

oricărui tip de probe, cu excepția declarațiilor de clemență și a propunerilor de încheiere a unei tranzacții.			
(25) O excepție ar trebui să se aplice oricărei divulgări care, dacă ar fi aprobată, ar interfera în mod nejustificat cu o investigație în curs desfășurată de o autoritate în materie de concurență cu privire la o încălcare a legislației Uniunii sau a legislației naționale în materie de concurență. Prin urmare, informațiile care au fost pregătite de către o autoritate în materie de concurență în cursul procedurilor acesteia pentru asigurarea respectării legislației Uniunii sau a legislației naționale în materie de concurență și care au fost trimise părților în procedură (cum ar fi o comunicare a obiecțiunilor) sau care au fost pregătite de către o parte la procedurile respective (cum ar fi răspunsurile la cererile de informații din partea autorității în materie de concurență, sau declarațiile martorilor) ar trebui să poată fi divulgate în cadrul acțiunilor în despăgubire numai după ce autoritatea în materie de concurență și-a încheiat procedurile, de exemplu, prin adoptarea unei decizii în temeiul articolului 5 sau al capitolului III din Regulamentul (CE) nr. 1/2003, cu excepția deciziilor privind măsuri provizorii.		Prevederi UE neaplicabile	
(26) Programele de clemență și procedurile de încheiere a unei tranzacții sunt instrumente importante pentru asigurarea respectării legislației Uniunii în materie de concurență la nivel public, deoarece acestea contribuie la detectarea și cercetarea eficace și impunerea de sancțiuni pentru cele mai grave încălcări ale legislației în materie de concurență. În plus, deoarece multe decizii ale autorităților în materie de concurență în cauzele referitoare la carteluri se bazează pe cereri de clemență, iar acțiunile în despăgubire în cauzele referitoare la carteluri decurg din astfel de decizii, programele de clemență sunt importante și pentru eficacitatea acțiunilor în despăgubire în cauze referitoare la carteluri. Întreprinderile ar putea fi descurajate să coopereze cu autoritățile în materie de concurență în cadrul programelor de clemență și al procedurilor de încheiere de tranzacții dacă s-ar divulga declarații autoincrimatoare, precum declarațiile de clemență și propunerile de încheiere a unei tranzacții, furnizate în exclusivitate în scopul cooperării cu autoritățile în materie de concurență. Această divulgare ar prezenta riscul expunerii întreprinderilor cooperante sau a personalului de conducere al acestora la acțiuni civile sau penale în condiții mai nefavorabile decât cele pentru coautorii încălcării care nu cooperează cu autoritățile în materie de concurență. Pentru a se asigura că întreprinderile sunt în continuare dispuse să contacteze voluntar autoritățile în materie de concurență cu declarații de clemență sau propuneri de încheiere a unei tranzacții, aceste documente ar trebui să fie exceptate de la divulgarea de probe. Exceptarea de la divulgare ar trebui să se aplice și utilizării, inclusiv în alte documente, de citate precise din declarații de clemență sau din propuneri de încheiere a unei tranzacții. Limitările privind divulgarea probelor nu ar trebui să împiedice autoritățile în materie de concurență să își publice deciziile		Prevederi UE neaplicabile	

în conformitate cu legislația Uniunii aplicabilă sau cu cea națională aplicabilă. Pentru a se asigura că exceptarea respectivă nu afectează neavenit dreptul părților prejudiciate la despăgubiri, aceasta ar trebui să se limiteze la declarațiile de clemență și propunerile de încheiere a unei tranzacții voluntare și autoincrimatoare.			
(27) Normele prevăzute în prezenta directivă privind divulgarea documentelor, altele decât declarațiile de clemență și propunerile de încheiere a unei tranzacții, asigură părților prejudiciate suficiente alte posibilități de a obține acces la probele relevante necesare pentru pregătirea acțiunilor lor în despăgubire. Instanțele naționale ar trebui să poată avea acces, la cererea unui reclamant, la documente pentru care este invocată excepția, pentru a se asigura că conținutul acestor documente nu depășește sfera definițiilor pentru declarațiile de clemență și propunerile de încheiere a unei tranzacții prevăzute în prezenta directivă. Orice conținut care depășește sfera definițiilor respec-tive ar trebui să poată fi divulgat în condiții pertinente.		Prevederi UE neaplicabile	
(28) Instanțele naționale ar trebui să poată solicita, în orice moment, în cadrul unei acțiuni în despăgubire, divulgarea probelor care există indiferent de procedurile desfășurate de o autoritate în materie de concurență („informații preexistente”).		Prevederi UE neaplicabile	
(29) Divulgarea probelor de către o autoritate în materie de concurență ar trebui să fie dispusă numai atunci când acestea nu pot fi obținute în mod rezonabil de la o altă parte sau de la un terț.		Prevederi UE neaplicabile	
(30) În temeiul articolului 15 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003, autoritățile în materie de concurență, acționând din oficiu, pot înainta observații scrise instanțelor naționale privind aspecte legate de aplicarea artico-lului 101 sau a articolului 102 din TFUE. Pentru a menține contribuția adusă de asigurarea la nivel public a apli-cării articolelor menționate, autoritățile în materie de concurență ar trebui, acționând din oficiu, să își poată înainta observațiile unei instanțe naționale pentru evaluarea proporționalității divulgării unor probe incluse în dosarele lor, având în vedere impactul pe care această divulgare l-ar avea asupra eficacității asigurării respectării legislației în materie de concurență la nivel public. Statele membre ar trebui să poată institui un sistem prin care o autoritate în materie de concurență este informată cu privire la cererile de divulgare de informații atunci când persoana care cere divulgarea sau persoana de la care se cere divulgarea este implicată în ancheta autorității în materie de concurență respective cu privire la presupusa încălcare, fără a aduce atingere legislației naționale care prevede proceduri ex parte.		Prevederi UE neaplicabile	
(31) Orice persoană fizică sau juridică care obține probe prin accesul la dosarul unei autorități în materie de concu-rență ar trebui să poată utiliza probele respective pentru o acțiune în despăgubire la care este parte. O astfel de utilizare ar trebui permisă, de asemenea, pentru orice persoană fizică sau juridică care este succesorul acesteia în drepturi și obligații, inclusiv prin achiziționarea drepturilor sale litigioase. În cazul în care probele au fost obținute de o persoană		Prevederi UE neaplicabile	

juridică care face parte dintr-un grup corporativ care constituie o întreprindere în scopul aplicării articolelor 101 și 102 din TFUE, utilizarea probelor respective le este permisă, de asemenea, altor persoane juri-dice care aparțin aceleiași întreprinderi.			
(32) Cu toate acestea, utilizarea probelor obținute prin accesul la dosarul unei autorități în materie de concurență nu ar trebui să diminueze în mod nejustificat asigurarea eficace a respectării legislației în materie de concurență de către autoritatea în materie de concurență. Pentru a se asigura că limitările privind divulgarea prevăzute în prezenta directivă nu sunt compromise, utilizarea probelor de tipul celor menționate la considerentele 24 și 25, care sunt obținute exclusiv prin accesul la dosarul unei autorități în materie de concurență, ar trebui să fie limitată în aceleași circumstanțe. Limitarea ar trebui să ia forma inadmisibilității în cazul acțiunilor în despăgubire sau a oricărui alt tip de protecție în temeiul normelor naționale care pot să asigure eficacitatea deplină a limitelor privind divulgarea unor astfel de probe. În plus, probele obținute de la o autoritate în materie de concurență nu ar trebui să devină obiect de schimb. În consecință, posibilitatea de a utiliza probele care au fost obținute exclusiv prin accesul la dosarul unei autorități în materie de concurență ar trebui să fie limitată la persoana fizică sau juri-dică pentru care s-a acordat inițial accesul și la succesorii legali ai acesteia. Cu toate acestea, pentru a se evita comerțul cu probe, o astfel de limitare nu împiedică o instanță națională să dispună divulgarea probelor respective în condițiile stipulate în prezenta directivă.		Prevederi UE neaplicabile	
(33) Introducerea unei cereri de despăgubiri sau inițierea unei investigații de către o autoritate în materie de concurență implică riscul ca persoanele vizate să distrugă sau să ascundă probele care ar putea fi utile pentru susținerea cererii de despăgubiri a unei părți prejudiciate. Pentru a preveni distrugerea probelor relevante și a asigura îndeplinirea ordinelor judecătorești de divulgare, instanțele naționale ar trebui să aibă posibilitatea de a impune sancțiuni suficient de disuasive. În ceea ce privește părțile la proceduri, riscul de a trage concluzii defavorabile în procedurile referitoare la despăgubiri poate constitui o sancțiune deosebit de eficace și poate contribui la evitarea tergiver-sărilor. În mod similar, ar trebui să fie disponibile sancțiuni pentru neîndeplinirea obligațiilor de protecție a informațiilor confidențiale și pentru utilizarea în mod abuziv a informațiilor obținute prin divulgare. În același mod, ar trebui să fie disponibile sancțiuni dacă informațiile obținute prin accesul la dosarul unei autorități în materie de concurență sunt utilizate abuziv în acțiuni în despăgubire.		Prevederi UE neaplicabile	
(34) Eficacitatea și coerența aplicării articolelor 101 și 102 din TFUE de către Comisie și de către autoritățile naționale în materie de concurență necesită o abordare comună pe întreg cuprinsul Uniunii		Prevederi UE neaplicabile	

privind efectul deciziilor defini-tive de constatare a unei încălcări ale autorităților naționale competente asupra acțiunilor în despăgubire ulte-rioare. Aceste decizii se adoptă numai după ce Comisia a fost informată cu privire la decizia preconizată sau, în absența acesteia, cu privire la oricare alt document care indică modalitatea de acțiune intenționată în conformitate cu articolul 11 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 și în cazul în care Comisia nu a privat de compe-tență autoritatea națională în materie de concurență prin inițierea procedurilor în temeiul articolului 11 alineatul (6) din respectivul regulament. Comisia ar trebui să asigure o aplicare consecventă a legislației Uniunii în materie de concurență prin furnizarea bilaterală și în cadrul Rețelei europene în domeniul concurenței a unor orientări destinate autorităților naționale în materie de concurență. Pentru a spori securitatea juridică, a evita incoerența în aplicarea articolelor 101 și 102 din TFUE, a crește eficacitatea și eficiența procedurală a acțiunilor în despăgubire și a facilita funcționarea pieței interne pentru întreprinderi și consumatori, constatarea unei încălcări a articolului 101 sau 102 din TFUE printr-o decizie definitivă a unei autorități naționale în materie de concurență sau a unei instanțe de control judiciar nu ar trebui să fie repusă în discuție în acțiuni în despăgubire ulterioare. Prin urmare, această constatare ar trebui să fie considerată drept stabilită irefutabil în acțiuni în despăgubire legate de încălcarea respectivă introduse în statul membru al autorității naționale în materie de concurență sau al instanței de control judiciar. Cu toate acestea, efectul constatării ar trebui să acopere doar natura încălcării și domeniul de aplicare material, personal, temporal și teritorial al acesteia, astfel cum a fost constatat de către auto-ritatea în materie de concurență sau de către instanța de control judiciar în exercitarea competenței sale. În cazul unei decizii prin care s-a constatat încălcarea unor dispoziții ale legislației naționale în materie de concurență în cazuri în care se aplică atât legislația Uniunii, cât și legislația națională în materie de concurență aceleiași cauze în paralel, încălcarea respectivă ar trebui, de asemenea, considerată a fi stabilită irefutabil.			
(35) Atunci când se introduce o acțiune în despăgubire într-un alt stat membru decât statul membru al unei autorități naționale în materie de concurență sau al unei instanțe de control judiciar care a constatat încălcarea artico-lului 101 sau a articolului 102 din TFUE la care se referă acțiunea, ar trebui să se permită ca această constatare să fie prezentată într-o decizie definitivă a autorității naționale în materie de concurență sau a instanței de control judiciar cel puțin drept probă prima facie a faptului că a avut loc o încălcare a legislației în materie de concurență. Constatarea poate fi analizată, după caz, împreună cu orice alte probe aduse de părți. Efectele deciziilor autorită-ților naționale în materie de concurență și ale instanțelor de control judiciar prin care se constată încălcarea normelor de concurență nu aduc atingere drepturilor și obligațiilor instanțelor naționale în temeiul articolului 267 din TFUE.		Prevederi UE neaplicabile	

(36) Normele naționale privind începerea, curgerea, suspendarea sau întreruperea termenelor de prescripție nu ar trebui să împiedice în mod nejustificat introducerea de acțiuni în despăgubire. Acest aspect este deosebit de important în special în cazul acțiunilor care se întemeiază pe constatarea unei autorități în materie de concurență sau a unei instanțe de control judiciar. În acest scop, ar trebui să fie în continuare posibilă introducerea unei acțiuni în despăgubire după desfășurarea procedurilor unei autorități în materie de concurență în vederea asigu-rării respectării legislației naționale sau a legislației Uniunii în materie de concurență. Termenul de prescripție nu ar trebui să înceapă să curgă înainte de încetarea încălcării și înainte ca reclamantul să aibă cunoștință sau să se poată preconiza în mod rezonabil că are cunoștință de comportamentul care constituie încălcarea, de faptul că încălcarea i-a produs prejudicii și de identitatea autorului încălcării. Statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a menține sau de a introduce termene absolute de prescripție general aplicabile, cu condiția ca curgerea acestor termene de prescripție să nu facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea dreptului la despăgubiri integrale.		Prevederi UE neaplicabile	
(37) În cazul în care mai multe întreprinderi săvârșesc în comun o încălcare a normelor de concurență, de exemplu, în cazul unui cartel, este necesar să se dispună ca respectivii coautori ai încălcării să fie răspunzători în solidar pentru întregul prejudiciu cauzat de încălcare. Un coautor al încălcării ar trebui să aibă dreptul de a obține o contribuție de la alți coautori ai încălcării în cazul în care a plătit mai mult decât cota sa. Stabilirea cotei respec-tive și a răspunderii aferente a autorului respectiv al încălcării, precum și criteriile relevante, cum ar fi cifra de afaceri, cota de piață sau rolul în cadrul cartelului, se realizează în conformitate cu dreptul intern aplicabil, cu respectarea principiilor eficacității și echivalenței.		Prevederi UE neaplicabile	
(38) Întreprinderile care cooperează cu autoritățile în materie de concurență în cadrul unui program de clemență joacă un rol-cheie pentru expunerea încălcărilor sub forma unor înțelegeri secrete de tip cartel și pentru încetarea acestor încălcări, adeseori diminuând astfel prejudiciul care ar fi putut fi cauzat dacă încălcarea ar fi continuat. Prin urmare, este necesar să se prevadă ca întreprinderile care au primit imunitate la amendă din partea unei autorități în materie de concurență în cadrul unui program de clemență să fie protejate de expunerea nejustificată la acțiuni în despăgubire, având în vedere faptul că decizia autorității în materie de concurență de constatare a încălcării poate rămâne definitivă pentru beneficiarul de imunitate înainte de a rămâne definitivă pentru alte între-prinderi care nu au primit imunitate, putând să transforme, astfel, beneficiarul de imunitate în ținta preferată a litigiilor. Prin urmare, este necesar ca beneficiarul de imunitate să fie degrevat în principiu de răspunderea în solidar pentru întreg prejudiciul, iar contribuția acestuia față de ceilalți coautori ai încălcării răspunzători în solidar să nu depășească		Prevederi UE neaplicabile	

valoarea prejudiciului pe care l-a cauzat cumpărătorilor proprii direcți sau indirecti sau, în cazul unui cartel în domeniul achizițiilor, furnizorilor proprii direcți sau indirecti. În cazul în care cartelul în cauză a cauzat prejudicii altor părți decât cumpărătorii sau furnizorii autorilor încălcării, contribuția beneficia-rului de imunitate nu ar trebui să depășească răspunderea sa relativă pentru prejudiciul provocat de cartel. Cota respectivă ar trebui stabilită în conformitate cu aceleași norme ca acelea utilizate pentru stabilirea contribuțiilor între autorii încălcării. Beneficiarul de imunitate ar trebui să rămână pe deplin răspunzător față de celelalte părți prejudiciate, în afară de cumpărătorii sau furnizorii proprii direcți sau indirecti, numai în cazul în care aceștia nu pot obține despăgubiri totale din partea celorlalți autori ai încălcării.			
(39) Prejudiciul sub forma pierderii efective poate rezulta din diferența de preț între ceea ce s-a plătit în realitate și ceea ce s-ar fi plătit în absența încălcării. În cazul în care o parte prejudiciată și-a redus pierderea prin transferul aces-teia, integral sau parțial, către propriii cumpărători, pierderea astfel transferată încetează să constituie prejudiciu pentru care partea care a transferat-o ar trebui să fie despăgubită. Prin urmare, se cuvine a permite unui autor al încălcării să invoce transferul unei pierderi efective în apărarea sa într-o cerere de despăgubiri. Este necesar să se prevadă că, atunci când autorul încălcării invocă transferul în apărarea sa, acesta trebuie să dovedească existența și măsura transferului supraprețului. Această sarcină a probei nu ar trebui să afecteze posibilitatea ca autorul încălcării să utilizeze alte probe decât cele aflate în posesia sa, precum probe deja obținute în cadrul procedurii sau probe deținute de alte părți sau de părți terțe.		Prevederi UE neaplicabile	
(40) În situațiile în care transferul a dus la reduceri ale vânzărilor și, astfel, la prejudiciu sub forma unei pierderi de profit, dreptul de a cere despăgubiri pentru această pierdere de profit ar trebui să rămână neafectat.		Prevederi UE neaplicabile	
(41) În funcție de condițiile de funcționare ale întreprinderilor, se poate aplica practica comercială a transferului crește-rilor de prețuri de-a lungul lanțului de aprovizionare. Consumatorii sau întreprinderile asupra cărora s-a trans-ferat, în acest mod, pierderea efectivă au suferit un prejudiciu cauzat de o încălcare a legislației Uniunii sau a legis-lației naționale în materie de concurență. Deși un astfel de prejudiciu ar trebui să facă obiectul unei despăgubiri din partea autorului încălcării, dovedirea dimensiunii prejudiciului poate fi deosebit de dificilă pentru consuma-torii sau întreprinderile care nu au efectuat ei înșiși nicio achiziție de la autorul încălcării. Prin urmare, este necesar să se prevadă că, în cazul în care existența unei cereri de despăgubiri sau suma care trebuie acordată cu titlu de despăgubiri depinde de existența și măsura în care un eventual suprapreț plătit de un cumpărător direct al autorului încălcării a fost transferat unui cumpărător indirect, se consideră că acesta din urmă a dovedit că un suprapreț plătit de cumpărătorul direct a fost transferat la nivelul său în cazul în care acesta poate face proba		Prevederi UE neaplicabile	

prima facie că a avut loc un astfel de transfer. Această prezumție simplă se aplică cu excepția cazului în care autorul încălcării poate să demonstreze în mod credibil și convingător pentru instanță că pierderea efectivă nu a fost transferată sau nu a fost transferată integral cumpărătorului indirect. În plus, este necesar să se definească condițiile în care se consideră că un cumpărător indirect a probat acest lucru prima facie. În ceea ce privește cuantificarea transferului, instanțele naționale ar trebui să fie competente să estimeze cota din suprapreț care a fost transferată la nivelul cumpărătorilor indirecti în litigiul aflat pe rolul lor.			
(42) Comisia ar trebui să emită orientări clare, simple și cuprinzătoare pentru instanțele naționale cu privire la modalitatea de estimare a cotei din suprapreț transferate cumpărătorilor indirecti.			
(43) Încălările legislației în materie de concurență vizează frecvent condițiile și prețul de comercializare a bunurilor sau serviciilor și conduc la suportarea de supraprețuri și la cauzarea altor prejudicii pentru clienții autorilor încălcării. De asemenea, încălcarea poate să vizeze aprovizionarea autorului încălcării (de exemplu, în cazul unui cartel în domeniul achizițiilor). În astfel de cazuri, pierderea efectivă ar putea fi rezultatul unui preț mai mic plătit de autorii încălcării furnizorilor lor. Prezenta directivă, în special normele privind transferul, ar trebui să se aplice în consecință unor astfel de cazuri.		Prevederi UE neaplicabile	
(44) Acțiunile în despăgubire pot fi introduse atât de cei care au achiziționat bunuri sau servicii de la autorul încălcării, cât și de cumpărătorii situați în avalul lanțului de aprovizionare. În interesul coerenței hotărârilor pronunțate în asemenea proceduri legate între ele și pentru a nu se ajunge la situația ca prejudiciul cauzat de o încălcare a legislației Uniunii sau a legislației naționale în materie de concurență să nu fie despăgubit integral sau ca autorul încălcării să fie obligat la plata de despăgubiri pentru un prejudiciu care nu s-a produs, instanțele naționale ar trebui să aibă competența de a estima proporția din suprapreț care a fost suportată de cumpărătorii direcți sau indirecti în litigiile în care trebuie să se pronunțe. În acest context, instanțele naționale ar trebui să aibă posibilitatea de a ține cont în mod corespunzător, prin mijloace procedurale sau de fond disponibile în legislația Uniunii și în legislația națională, de orice acțiune aferentă și de hotărârea rezultată, mai ales atunci când constată că transferul a fost dovedit. Instanțele naționale ar trebui să aibă la dispoziție mijloace procedurale adecvate, precum conexarea cererilor, pentru a asigura nedepășirea de către despăgubirile pentru pierderea efectivă plătite la orice nivel al lanțului de aprovizionare a prejudiciului sub formă de suprapreț cauzat la acest nivel. Aceste mijloace ar trebui să fie, de asemenea, disponibile pentru cauzele transfrontaliere. Această posibilitate de a ține cont de hotărârile instanțelor nu ar trebui să aducă atingere drepturilor fundamentale la		Prevederi UE neaplicabile	

apărare și drepturilor la obținerea de măsuri corective efective și la un proces echitabil pentru persoanele care nu au fost parte în procedurile judiciare și nici normelor privind valoarea de probă a hotărârilor pronunțate în contextul respectiv. Acțiunile pendinte în fața instanțelor unor state membre diferite pot fi considerate acțiuni conexe în sensul articolului 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului (1). În temeiul articolului respectiv, alte instanțe naționale decât cea care a fost sesizată inițial pot să își suspende judecata sau, în anumite circumstanțe, să își decline competența. Prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere drepturilor și obligațiilor instanțelor naționale în temeiul regulamentului respectiv.			
(45) O parte prejudiciată care a dovedit că a suferit un prejudiciu ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență trebuie să dovedească, de asemenea, dimensiunea prejudiciului suferit pentru a obține despăgubiri. Cuantificarea prejudiciului în cauzele din domeniul dreptului concurenței este un proces care presupune examinarea unui volum extrem de mare de date concrete și poate necesita aplicarea unor modele economice complexe. Acest lucru este adeseori foarte costisitor și produce dificultăți reclamanților în ceea ce privește obținerea datelor necesare pentru susținerea cererilor acestora. Cuantificarea prejudiciului în cauzele din domeniul dreptului concurenței poate constitui astfel un obstacol substanțial în calea cererilor efective de despăgubiri.		Prevederi UE neaplicabile	
(46) În absența unor norme ale Uniunii privind cuantificarea prejudiciului cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență, sistemului juridic intern al fiecărui stat membru îi revine sarcina de a stabili norme proprii privind cuantificarea prejudiciului, iar statelor membre și instanțelor naționale le revine sarcina de a stabili cerințele pe care reclamantul trebuie să le întrunească pentru dovedirea cuantumului prejudiciului suferit, metodele care pot fi utilizate pentru stabilirea cuantumului și consecințele incapacității de a respecta pe deplin cerințele stabilite. Cu toate acestea, cerințele prevăzute de legislația națională privind cuantificarea prejudiciului în cauzele din domeniul dreptului concurenței nu ar trebui să fie nici mai puțin favorabile decât cele care reglementează acțiuni naționale similare (principiul echivalenței) și nici să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea dreptului la despăgubiri conferit la nivelul Uniunii (principiul eficacității). Ar trebui luate în considerare orice asimetrii infor-naționale între părți și faptul că, pentru cuantificarea prejudiciului, este necesară evaluarea modului în care piața în cauză ar fi evoluat în absența încălcării. Această evaluare implică o comparație cu o situație care este ipotetică prin definiție, așadar nu poate fi realizată în niciun caz cu acuratețe deplină. Prin urmare, este necesar să se confere instanțelor naționale competența de a estima valoarea prejudiciului cauzat de încălcarea legislației în materie de concurență. Statele membre ar trebui să se asigure că, dacă		Prevederi UE neaplicabile	

se solicită, autoritățile naționale de concurență pot oferi orientări cu privire la stabilirea cuantumului. Pentru a asigura coerență și predictibilitate, Comisia ar trebui să prezinte orientări generale la nivelul Uniunii.			
(47) Pentru a remedia asimetria informațională și o parte dintre dificultățile aferente cuantificării prejudiciului în cauzele din domeniul dreptului concurenței, precum și pentru a asigura eficacitatea cererilor de despăgubiri, este necesară existența prezumției că încălcările sub forma unui cartel cauzează prejudicii, în special printr-un efect asupra prețurilor. În funcție de elementele de fapt ale cauzei, existența cartelurilor duce la o creștere a prețurilor sau previne scăderea prețurilor care ar fi survenit în absența cartelului. Presumția nu ar trebui să acopere cuantumul concret al prejudiciului. Ar trebui să se permită autorilor încălcării să răstoarne o astfel de prezumție. Este necesar ca această prezumție simplă să fie limitată la carteli, dată fiind natura secretă a cartelurilor, care sporește asimetria informațională și îngreunează obținerea probelor necesare de către reclamanți pentru dovedirea prejudiciului.		Prevederi UE neaplicabile	
(48) Este de dorit obținerea unei tranzacții definitive de tip „once-and-for-all” pentru părți, pentru a reduce incertitudinea pentru autorii încălcării și pentru părțile prejudiciate. Prin urmare, autorii încălcării și părțile prejudiciate ar trebui încurajați să convină asupra despăgubirii prejudiciului cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență prin intermediul mecanismelor de soluționare consensuală a litigiilor, cum ar fi tranzacțiile extrajudiciare (inclusiv cele în care un judecător poate declara că o tranzacție extrajudiciară are caracter obligatoriu), arbi-trajul, medierea sau concilierea. Soluționarea consensuală a litigiilor ar trebui să vizeze cât mai multe părți prejudiciate și cât mai mulți autori ai încălcării posibil din punct de vedere juridic. Dispozițiile prezentei directive cu privire la soluționarea consensuală a litigiilor sunt destinate, prin urmare, să faciliteze utilizarea unor astfel de mecanisme și să sporească eficacitatea acestora.		Prevederi UE neaplicabile	
(49) Termenele de prescripție pentru introducerea unei acțiuni în despăgubire ar putea fi de natură să împiedice părțile prejudiciate și autorii încălcării să dispună de suficient timp pentru a ajunge la o înțelegere privind despăgubirile care trebuie plătite. Pentru a acorda ambelor părți posibilitatea reală de a participa la soluționarea consensuală a litigiului înainte de a introduce o acțiune în fața instanțelor naționale, este necesar ca termenele de prescripție să se suspende pe perioada procesului de soluționare consensuală a litigiului.		Prevederi UE neaplicabile	
(50) De asemenea, atunci când părțile decid să participe la un proces de soluționare consensuală a litigiului ulterior introducerii unei acțiuni în despăgubire pentru aceeași cerere în fața instanței naționale, instanța ar trebui să poată suspenda procedurile aflate pe rolul său pe perioada procesului de soluționare consensuală a litigiului. Atunci când se pronunță asupra posibilității de suspendare a procedurilor,		Prevederi UE neaplicabile	

instanța națională ar trebui să ia în considerare avantajele unei proceduri rapide.			
(51) Pentru a încuraja tranzacțiile consensuale, autorul încălcării care plătește despăgubiri prin soluționarea consen-suală a litigiului nu ar trebui să fie plasat într-o poziție mai defavorabilă în raport cu coautorii încălcării față de ipoteza în care nu ar fi încheiat tranzacția consensuală. Aceasta ar putea surveni dacă un autor al încălcării care a încheiat o tranzacție ar continua să fie răspunzător în solidar pentru despăgubirea prejudiciului cauzat de încăl-carea în cauză, inclusiv după încheierea tranzacției consensuale. Prin urmare, un autor al încălcării care a încheiat o tranzacție ar trebui, în principiu, să nu contribuie alături de coautorii încălcării care nu au încheiat o tranzacție, atunci când cei din urmă plătesc despăgubiri unei părți prejudiciate cu care cel dintâi a încheiat tranzacția respec-tivă. Corolarul acestor norme privind excluderea de la contribuție este că cererea părții prejudiciate ar trebui redusă cu cota de prejudiciu cauzat acesteia de către autorul încălcării care a încheiat o tranzacție, indiferent dacă partea din prejudiciu pe care coautorul încălcării care a încheiat o tranzacție a cauzat-o părții prejudiciate care a încheiat o tranzacție are același quantum cu cel al tranzacției sau dacă este diferit de acesta. Cota relativă respec-tivă ar trebui stabilită în conformitate cu aceleași norme utilizate pentru stabilirea contribuțiilor între autorii încăl-cării. În lipsa unei astfel de reduceri, autorii încălcării care nu au încheiat o tranzacție ar fi afectați în mod nejusti-ficat de tranzacția la care nu au fost parte. Totuși, pentru asigurarea dreptului la despăgubire integrală, coautorii încălcării care a încheiat o tranzacție ar trebui să aibă în continuare obligația de a plăti despăgubiri, atunci când aceasta este singura posibilitate pentru partea prejudiciată care a încheiat tranzacția să obțină despăgubiri pentru restul cererii. Restul cererii înseamnă cererea părții prejudiciate care a încheiat o tranzacție minus partea care revine coautorului încălcării care a încheiat tranzacția din prejudiciul produs de încălcare asupra părții prejudiciate care a încheiat tranzacția. Această posibilitate de a solicita despăgubiri de la coautorul încălcării care a încheiat tranzacția există, cu excepția situației în care acest lucru este exclus în mod expres prin clauzele tranzacției consensuale.		Prevederi UE neaplicabile	
(52) Ar trebui să se evite situațiile în care coautorii încălcării care au încheiat o tranzacție, prin plata unei contribuții către coautorii încălcării care nu au încheiat tranzacția pentru despăgubirile pe care aceștia le-au plătit părților prejudiciate care nu au încheiat tranzacția, plătesc un quantum total al despăgubirilor care depășește responsabili-tatea lor relativă pentru prejudiciul cauzat prin încălcare. Prin urmare, atunci când coautorilor încălcării care au încheiat o tranzacție li se solicită să contribuie la despăgubirile plătite ulterior de coautorii încălcării care nu au încheiat o tranzacție către părțile prejudiciate care nu au încheiat o tranzacție, instanțele naționale ar trebui să ia în considerare despăgubirile plătite deja în cadrul tranzacției consensuale, având în vedere faptul că nu toți coau-torii încălcării		Prevederi UE neaplicabile	

participă obligatoriu în mod egal la sfera materială, temporală și geografică a încălcării.			
(53) Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.			
(54) Deoarece obiectivele prezentei directive, și anume stabilirea de norme privind acțiunile în despăgubire pentru încălcarea legislației Uniunii în materie de concurență pentru a asigura respectarea deplină a articolelor 101 și 102 din TFUE și funcționarea adecvată a pieței interne pentru întreprinderi și consumatori, nu pot fi realizate în mod satisfăcător de către statele membre, dar, din motive de eficacitate și consecvență necesare în aplicarea articolelor 101 și 102 din TFUE, pot fi realizate mai bine la nivelul Uniunii, aceasta poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este definit la articolul 5 din Tratatul UE. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este definit la articolul menționat, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivelor menționate.		Prevederi UE neaplicabile	
(55) În conformitate cu Declarația politică comună din 28 septembrie 2011 a statelor membre și a Comisiei privind documentele explicative (1), statele membre s-au angajat să însoțească, în cazurile justificate, notificarea măsurilor de transpunere cu unul sau mai multe documente care să explice relația dintre componentele unei directive și părțile corespunzătoare din instrumentele naționale de transpunere. În ceea ce privește prezenta directivă, legiui-torul consideră că transmiterea unor asemenea documente este justificată.		Prevederi UE neaplicabile	
(56) Este oportun să se stabilească norme pentru aplicarea în timp a prezentei directive, ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:			
CAPITOLUL I OBIECT, DOMENIU DE APLICARE ȘI DEFINIȚII Articolul 1 Obiectul și domeniul de aplicare (1) Prezenta directivă prevede anumite norme necesare pentru a asigura că orice persoană care a suferit un prejudiciu cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență de către o întreprindere sau o asociație de întreprinderi își poate exercita în mod efectiv dreptul de a solicita respectivei întreprinderi sau asociații de întreprinderi o despăgubire integrală pentru prejudiciul respectiv. Aceasta prevede norme care promovează concurența nedegradată pe piața internă și care îndepărtează obstacolele în calea funcționării adecvate a acesteia prin asigurarea unei protecții echivalente pe întregul cuprins al Uniunii pentru orice persoană care a suferit un astfel de prejudiciu.	Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE Articolul 1. Obiectul și domeniul de aplicare (1) Prezenta lege reglementează dreptul oricărei persoane fizice sau juridice care a suferit un prejudiciu cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență săvârșită de către o întreprindere sau o asociație de întreprinderi de a solicita instanțelor de judecată competente despăgubirea integrală a prejudiciului suferit.	Compatibil	

(2) Prezenta directivă prevede norme pentru coordonarea asigurării respectării normelor de concurență de către autoritățile în materie de concurență și asigurarea respectării normelor respective prin acțiunile în despăgubire introduse în fața instanțelor naționale.	(3) Prezenta lege se aplică în mod egal în cazul încălcării prevederilor art. 5 sau art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012 săvârșite de către întreprinderi publice și de către întreprinderi cărora li s-au încredințat drepturi speciale sau exclusive. (4) Prezenta lege se aplică, de asemenea, încălcărilor dispozițiilor art. 101 sau 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, precum și încălcărilor prevederilor art. 101 sau 102 din Tratat, atunci când acestea din urmă se aplică în paralel cu art. 5 sau art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012.	Compatibil	
Articolul 2 Definiții În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții: 1. „încălcarea legislației în materie de concurență” înseamnă o încălcare a articolelor 101 sau 102 din TFUE sau a legislației naționale în materie de concurență;	Articolul 2. Definiții (1) În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele definiții: k) încălcarea legislației în materie de concurență – o încălcare a art. 5 sau art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012, și/sau, ulterior datei aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, a art. 101 sau 102 din TFUE;	Compatibil	
2. „autorul încălcării” înseamnă o întreprindere sau o asociație de întreprinderi care a săvârșit o încălcare a legislației în materie de concurență;	c) <i>autorul încălcării</i> - întreprinderea sau asocierea de întreprinderi care a săvârșit o încălcare a legislației în materie de concurență;	Compatibil	
3. „legislația națională în materie de concurență” înseamnă dispozițiile legislației naționale care urmăresc predominant același obiectiv ca articolele 101 și 102 din TFUE și care sunt aplicate aceleiași cauze și în paralel cu legislația Uniunii în materie de concurență în conformitate cu articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003, excluzând dispozițiile de drept național care impun sancțiuni penale persoanelor fizice, cu excepția cazului în care aceste sancțiuni penale constituie mijloacele de a asigura respectarea normelor de concurență aplicabile întreprinderilor;	<i>l) legislația națională în materie de concurență</i> - dispozițiile art. 5 sau art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012, care urmăresc predominant același obiectiv ca și art. 101 și 102 din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene, excluzând dispozițiile de drept național care impun sancțiuni penale persoanelor fizice, cu excepția cazului în care aceste sancțiuni penale constituie mijloacele de a asigura respectarea normelor de concurență aplicabile întreprinderilor;	Compatibil	
4. „acțiune în despăgubire” înseamnă o acțiune în temeiul legislației naționale prin care o cerere de despăgubiri este adusă în fața unei instanțe naționale de către o parte care pretinde a fi prejudiciată sau de către o persoană care acționează în numele uneia sau mai multor părți care pretind a fi prejudiciate, în cazul în care legislația Uniunii sau legislația națională prevede această posibilitate, sau de către o persoană fizică sau juridică ce i-a succedat în drepturi părții care a pretins a fi fost prejudiciată, inclusiv persoana care a achiziționat drepturile litigioase;	a) acțiune în despăgubire - formularea unei cereri privind acordarea de despăgubiri în fața instanței de judecată de către o parte care se pretinde a fi prejudiciată sau de către o persoană care acționează în numele uneia sau mai multor părți care se pretind a fi prejudiciate, ori de către o persoană fizică sau juridică ce i-a succedat în drepturi părții care a pretins a fi fost prejudiciată, inclusiv persoana care a achiziționat drepturile litigioase;	Compatibil	
5. „cerere de despăgubiri” înseamnă o cerere de despăgubiri pentru prejudiciul cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență;	e) <i>cerere de despăgubiri</i> - cerere de despăgubiri pentru prejudiciul cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență;	Compatibil	

6. „parte prejudiciată” înseamnă o persoană care a suferit un prejudiciu cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență;	m) parte prejudiciată - o persoană care a suferit un prejudiciu cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență;	Compatibil	
7. „autoritate națională în materie de concurență” înseamnă o autoritate desemnată de un stat membru în conformitate cu articolul 35 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 ca fiind responsabilă cu aplicarea articolelor 101 și 102 din TFUE;		Prevederi UE netranspuse	
8. „autoritate în materie de concurență” înseamnă Comisia sau o autoritate națională în materie de concurență sau ambele, în funcție de context;	b) autoritate de concurență - Consiliul Concurenței, ca autoritate de concurență națională, conform art. 2 alin. (6) din Legea concurenței nr. 183/2012, sau, ulterior datei aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, Comisia Europeană sau orice altă autoritate națională de concurență dintr-un stat membru, ori toate, după caz;	Compatibil	
9. „instanță națională” înseamnă orice instanță judecătorească dintr-un stat membru în sensul articolului 267 din TFUE;		Prevederi UE neaplicabile	
10. „instanță de control judiciar” înseamnă o instanță națională care are competență, prin căi de atac ordinare, de a exer-cita controlul judiciar asupra deciziilor unei autorități naționale în materie de concurență sau controlul judiciar asupra hotărârilor pronunțate privind deciziile respective, indiferent dacă instanța respectivă are competența de constatare a unei încălcări a legislației în materie de concurență;		Prevederi UE netranspuse	
11. „decizie de constatare a unei încălcări” înseamnă o decizie a unei autorități în materie de concurență sau a unei instanțe de control judiciar prin care se constată o încălcare a legislației în materie de concurență;	h) <i>decizie de constatare a unei încălcări</i> - decizia unei autorități de concurență sau a unei instanțe de control judiciar prin care se constată o încălcare a legislației în materie de concurență;	Compatibil	
12. „decizie definitivă de constatare a unei încălcări” înseamnă o decizie de constatare a unei încălcări care nu poate sau nu mai poate fi contestată prin mijloace obișnuite;	i) <i>decizie irevocabilă de constatare a unei încălcări</i> - decizia de constatare a unei încălcări a legislației în materie de concurență, care nu poate sau nu mai poate fi contestată prin mijloace legale;	Compatibil	
13. „probă” înseamnă orice tip de mijloace de probă admisibile înaintea instanței naționale sesizate, în special înscrisuri și orice alte obiecte care conțin informații, indiferent de mediul de stocare a informației;	n) probă - orice tip de mijloace de probă admisibile înaintea instanței sesizate, în special înscrisuri și orice alte obiecte care conțin informații, indiferent de mediul de stocare a informației;	Compatibil	
14. „cartel” înseamnă o înțelegere sau o practică concertată între doi sau mai mulți concurenți care urmărește coordo-narea comportamentului concurențial al acestora pe piață sau influențarea parametrilor relevanți ai concurenței prin practici care includ, printre altele, fixarea sau coordonarea prețurilor de achiziție sau de vânzare sau a altor condiții comerciale, inclusiv în legătură cu drepturile de proprietate intelectuală, alocarea cotelor de producție sau de vânzare, împărțirea piețelor și a clienților, inclusiv manipularea procedurilor de cerere de oferte, restricționări ale importurilor sau exporturilor sau acțiuni anticoncurențiale împotriva altor concurenți;		Prevederi UE netranspuse	Noțiunea de „cartel” este definită în sensul Legii concurenței nr. 183/2012.
15. „program de clemență” înseamnă un program privind aplicarea articolului 101 din TFUE sau a unei dispoziții corespunzătoare din legislația națională în baza căruia un participant la o înțelegere secretă de tip cartel, în mod indepen-dent de celelalte întreprinderi implicate în cartel, cooperează în cadrul unei investigații		Prevederi UE netranspuse	Noțiunea de „program de clemență” este definită în sensul Legii concurenței nr. 183/2012.

desfășurate de o autoritate în materie de concurență, furnizând în mod voluntar informații pe care le are acesta despre cartel și rolul său în cadrul cartelului, primind în schimb, printr-o decizie sau prin întreruperea procedurilor, imunitate la amenzi sau o reducere a cuantumului amenzilor care ar urma să fie impuse pentru implicarea sa în cartel;			
16. „declarație de clemență” înseamnă informațiile sau înregistrările acestora furnizate în mod voluntar unei autorități în materie de concurență, în scris sau oral, de către o întreprindere sau o persoană fizică sau în numele acesteia, care prezintă cunoștințele întreprinderii sau ale persoanei fizice în cauză cu privire la un cartel și propriul rol în cadrul acestuia și care au fost redactate în mod specific pentru a fi înaintate autorității de concurență în vederea obținerii imunității la amendă sau a unei reduceri a cuantumului amenzii în cadrul unui program de clemență, neincluzând informațiile preexistente;		Prevederi UE netranspuse	Noțiunea de „declarație de clemență” este definită în sensul Legii concurenței nr. 183/2012.
17. „informații preexistente” înseamnă probe care există indiferent de procedurile unei autorități în materie de concurență, indiferent dacă aceste informații se află sau nu în dosarul unei autorități în materie de concurență;	j) informații preexistente - probe care există indiferent de procedurile unei autorități de concurență ori dacă aceste informații se află sau nu în dosarul unei autorități de concurență;	Compatibil	
18. „propunere de încheiere a unei tranzacții” înseamnă informarea voluntară a unei autorități în materie de concurență de către o întreprindere sau în numele acesteia, care cuprinde recunoașterea, sau renunțarea la litigiu, de către întreprinderea în cauză cu privire la participarea sa la o încălcare a legislației în materie de concurență și asumarea responsabilității sale pentru încălcarea respectivă, informare redactată în mod specific pentru ca autoritatea în materie de concurență să poată aplica o procedură simplificată sau accelerată;		Prevederi UE netranspuse	Noțiunea de „ propunere de recunoaștere a săvârșirii încălcării legislației concurențiale este definită în sensul Legii concurenței nr. 183/2012.
19. „beneficiar de imunitate” înseamnă o întreprindere sau o persoană fizică căreia i s-a acordat imunitate la amendă de către o autoritate în materie de concurență în cadrul unui program de clemență;	d) <i>beneficiar de imunitate</i> - întreprinderea căreia i s-a acordat imunitate la amendă de către o autoritate de concurență în cadrul unui program de clemență;	Compatibil	
20. „suprapreț” înseamnă diferența dintre prețul plătit în realitate și prețul care ar fi prevalat în absența unei încălcări a legislației în materie de concurență;	p) suprapreț - diferența dintre prețul plătit în realitate și prețul care ar fi prevalat în absența unei încălcări a legislației în materie de concurență;	Compatibil	
21. „soluționare consensuală a litigiului” înseamnă orice mecanism care permite părților să ajungă la o soluționare extrajudiciară a unui litigiu privind o cerere de despăgubire;	o) soluționare consensuală a litigiului - orice mecanism prin care părțile ajung la o soluționare extrajudiciară a unui litigiu privind o cerere de despăgubire;	Compatibil	
22. „tranzacție consensuală” înseamnă un acord la care se ajunge în urma unei soluționări consensuale a litigiului;	q) <i>tranzacția de împăcare</i> - acordul la care se ajunge în urma unei soluționări consensuale a litigiului;	Compatibil	
23. „cumpărător direct” înseamnă o persoană fizică sau juridică care a achiziționat direct de la autorul încălcării produse sau servicii care au făcut obiectul unei încălcări a legislației în materie de concurență;	f) <i>cumpărător direct</i> - persoana fizică sau juridică care a achiziționat direct de la autorul încălcării produse sau servicii care au făcut obiectul unei încălcări a legislației în materie de concurență;	Compatibil	
24. „cumpărător indirect” înseamnă o persoană fizică sau juridică care a achiziționat, nu în mod direct de la autorul încălcării, ci de la un	g) <i>cumpărător indirect</i> - persoana fizică sau juridică care a achiziționat, nu în mod direct de la autorul încălcării, ci de la un	Compatibil	

cumpărător direct sau de la un cumpărător ulterior, produse sau servicii care au făcut obiectul unei încălcări a legislației în materie de concurență sau produse sau servicii rezultând din bunurile sau serviciile respective sau conținând astfel de bunuri sau servicii.	cumpărător direct sau de la un cumpărător ulterior, produse sau servicii care au făcut obiectul unei încălcări a legislației în materie de concurență sau produse sau servicii rezultând din bunurile sau serviciile respective sau conținând astfel de bunuri sau servicii;		
Articolul 3 Dreptul la despăgubiri integrale (1) Statele membre se asigură că orice persoană fizică sau juridică care a suferit un prejudiciu cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență poate solicita și obține despăgubiri integrale pentru prejudiciul respectiv.	Articolul 3. Dreptul la acțiune (1) Orice persoană care a suferit un prejudiciu cauzat de o încălcare a dispozițiilor art. 5 sau art. 11 din Legea concurenței nr. 183/2012, sau, ulterior datei aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, ale art. 101 sau 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene poate solicita și obține repararea integrală a prejudiciului respectiv.	Compatibil	
(2) Despăgubirile integrale plasează persoanele care au suferit un prejudiciu în poziția în care s-ar fi aflat dacă încăl-carea legislației în materie de concurență nu ar fi fost săvârșită. Prin urmare, acestea includ dreptul la despăgubiri pentru pierderea efectivă și pentru pierderea de profit plus plata dobânzii.	(2) Despăgubirile integrale repun persoanele care au suferit un prejudiciu în situația în care s-ar fi aflat dacă încălcarea nu ar fi avut loc. Despăgubirea integrală include pierderea efectivă, profitul de care este lipsită persoana prejudiciată, precum și plata dobânzii aferente.	Compatibil	
(3) Despăgubirea integrală în temeiul prezentei directive nu conduce la o despăgubire excesivă, indiferent dacă despă-gubirea integrală se produce în urma unor despăgubiri punitive, multiple sau de altă natură.	(3) Despăgubirea integrală nu poate conduce la o îmbogățire fără justă cauză, indiferent dacă despăgubirea integrală se produce în urma unor despăgubiri punitive, multiple sau de altă natură.	Compatibil	
Articolul 4 Principiile eficacității și echivalenței În conformitate cu principiul eficacității, statele membre se asigură că toate normele și procedurile naționale referitoare la exercitarea cererilor de despăgubiri sunt concepute și aplicate astfel încât să nu facă practic imposibilă sau deosebit de dificilă exercitarea dreptului la despăgubiri integrale conferit la nivelul Uniunii pentru un prejudiciu cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență. În conformitate cu principiul echivalenței, normele sau procedurile naționale referi-toare la acțiunile în despăgubire întemeiate pe încălcări ale articolelor 101 sau 102 din TFUE nu sunt mai puțin favorabile pentru părțile care pretind a fi prejudiciate decât cele care reglementează acțiunile similare în despăgubire care rezultă din încălcări ale legislației naționale.	Articolul 4. Competența instanței de judecată (1) Competența de a soluționa cererile de reparare a prejudiciului cauzat de întreprinderi ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență revine Curții de Apel Centru. (2) Acțiunile privind despăgubirile, înaintate în temeiul prezentei legi, sunt scutite de la plata taxei de stat. (3) Procedura acțiunii în despăgubire a prejudiciului cauzat de întreprinderi ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență se desfășoară conform prevederilor prezentei legi. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă și normele dreptului civil, în măsura în care prezenta lege nu prevede altfel sau nu derogă.	Compatibil	
CAPITOLUL II DIVULGAREA PROBELOR Articolul 5 Divulgarea probelor (1) Statele membre se asigură că, în cadrul procedurilor dintr-o acțiune în despăgubire din Uniune la cererea unui reclamant care a prezentat o justificare întemeiată conținând faptele și mijloacele de probă disponibile în mod rezonabil și suficiente pentru a dovedi	CAPITOLUL II DIVULGAREA PROBELOR Articolul 5. Divulgarea probelor (1) În cadrul procedurilor dintr-o acțiune în despăgubire, la cererea unui reclamant care a prezentat o justificare întemeiată conținând faptele și mijloacele de probă disponibile pentru a	Compatibil	

caracterul plauzibil al cererii sale de despăgubiri, instanțele naționale pot dispune divulgarea de către pârât sau de către un terț a probelor relevante pe care le controlează, sub rezerva condițiilor prevăzute în prezentul capitol. Statele membre se asigură că instanțele naționale pot, la cererea pârâtului, dispune divulgarea de probe relevante de către reclamant sau de către un terț. Prezentul alineat nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor pe care instanțele naționale le au în temeiul Regulamen-tului (CE) nr. 1206/2001.	dovedi caracterul plauzibil al cererii sale de despăgubiri, instanța poate dispune divulgarea de probe relevante de către pârât sau de către un terț, sub rezerva condițiilor prevăzute de prezentul articol și de art. 6-8. La cererea pârâtului, instanța poate dispune divulgarea de probe relevante de către reclamant sau de către un terț.		
(2) Statele membre se asigură că instanțele naționale sunt în măsură să dispună divulgarea unor elemente specificate de probă sau a unor categorii relevante de probe delimitate în motivare pe cât de precis și de strict posibil, pe baza unor elemente de fapt disponibile în mod rezonabil.	(2) Instanța de judecată poate dispune divulgarea unor elemente determinate de probă sau a unor categorii relevante de probe delimitate în motivare pe cât de precis și de strict posibil.	Compatibil	
(3) Statele membre se asigură că instanțele naționale limitează divulgarea probelor la ceea ce este proporțional. La stabilirea proporționalității divulgării solicitate de către o parte, instanțele naționale iau în considerare interesele legitime ale tuturor părților și terților vizați. În special, acestea iau în considerare: (a) măsura în care cererea sau apărarea este susținută cu fapte și probe disponibile care să justifice cererea de divulgare de probe; (b) amploarea și costul divulgării, în special pentru eventualii terți implicați, inclusiv pentru a evita căutarea de infor-mații nespecifice, care este puțin probabil să fie relevantă pentru părțile în procedură; (c) dacă probele a căror divulgare se cere conțin informații confidențiale, în special informații privind eventuali terți, precum și ce mecanisme sunt disponibile pentru protecția unor astfel de informații confidențiale.	(3) Instanța de judecată limitează divulgarea probelor la ceea ce este proporțional. La stabilirea proporționalității divulgării solicitate de către o parte, aceasta trebuie să ia în considerare interesele legitime ale tuturor părților și terților vizați, în special: a) măsura în care cererea sau apărarea este susținută cu fapte și probe disponibile care să justifice cererea de divulgare de probe; b) amploarea și costul divulgării, în special pentru eventualii terți implicați, inclusiv pentru a evita căutarea de informații nespecifice, care este puțin probabil să fie relevantă pentru părțile în procedură; c) dacă probele a căror divulgare se cere conțin informații confidențiale, în special informații privind eventuali terți, precum și ce mecanisme sunt disponibile pentru protecția unor astfel de informații confidențiale.	Compatibil	
(4) Statele membre se asigură că instanțele naționale au competența de a dispune divulgarea de probe care conțin informații confidențiale atunci când le consideră relevante pentru acțiunile în despăgubire. Statele membre se asigură că, atunci când dispun divulgarea de astfel de informații, instanțele naționale au la dispoziție măsuri efective de protecție a acestor informații.	(4) Instanța de judecată, cu luarea unor măsuri efective de protecție a informații confidențiale, are competența de a dispune divulgarea de probe care conțin astfel de informații, atunci când le consideră relevante pentru acțiunile în despăgubire. (5) Instanța de judecată, în aplicarea prevederilor alin. (4), poate adopta, în acord cu dispozițiile Codului de procedură civilă, Legii nr. 384/2023 privind protecția secretelor comerciale, precum și cu dispozițiile Legii concurenței nr. 183/2012, cu modificările ulterioare, măsuri efective de protecție a informațiilor confidențiale, precum: a) ștergerea fragmentelor sensibile din textul documentelor; b) desfășurarea audierilor fără prezența publicului; c) limitarea numărului de persoane autorizate să aibă acces la probe la reprezentanții legali și avocații părților sau experților desemnați; d) elaborarea rapoartelor de expertiză într-un mod care să asigure protecția confidențialității informațiilor;	Compatibil	

	e) orice alte măsuri legale necesare pentru asigurarea confidențialității probelor divulgate.		
(5) Interesul pe care întreprinderile îl au de a evita acțiunile în despăgubire ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență nu constituie un interes care să asigure acordarea de protecție.	(6) Interesul pe care întreprinderile îl au de a evita acțiunile în despăgubire ca urmare a unei încălcări a legislației în materie de concurență nu constituie un interes care să justifice acordarea de protecție.	Compatibil	
(6) Statele membre se asigură că secretul profesional aplicabil în temeiul legislației Uniunii sau al legislației naționale este pe deplin respectat atunci când instanțele naționale dispun divulgarea de probe.	(7) Instanța de judecată dispune divulgarea de probe asigurând respectarea secretului profesional.	Compatibil	
(7) Statele membre se asigură că persoanelor cărora li se solicită divulgarea li se oferă posibilitatea de a fi audiate înainte ca o instanță națională să dispună divulgarea în temeiul prezentului articol.	(8) Înainte de a dispune divulgarea în temeiul prezentului articol, în scopul discutării necesității de divulgare a probelor deținute, instanța dispune audierea persoanelor cărora li se solicită divulgarea.	Compatibil	
(8) Fără a aduce atingere alineatelor (4) și (7) și articolului 6, prezentul articol nu împiedică statele membre să mențină sau să introducă norme care ar conduce la o divulgare mai amplă a probelor.		Prevederi UE neaplicabile	
Articolul 6 Divulgarea de probe incluse în dosarul unei autorități în materie de concurență (1) Statele membre se asigură că, în scopul acțiunilor în despăgubire, atunci când instanțele naționale dispun divulgarea de probe incluse în dosarul unei autorități în materie de concurență, se aplică prezentul articol, în plus față de articolul 5.	Articolul 6. Divulgarea de probe incluse în dosarul unei autorități de concurență (1) În privința solicitărilor de divulgare a unor probe incluse în dosarul unei autorități de concurență se aplică prezentul articol, în plus față de prevederile art. 5.	Compatibil	
(2) Prezentul articol nu aduce atingere normelor și practicilor privind accesul public la documente în temeiul Regula-mentului (CE) nr. 1049/2001. (3) Prezentul articol nu aduce atingere normelor și practicilor care se întemeiază pe legislația Uniunii sau legislația națională privind protecția documentelor interne ale autorităților în materie de concurență și a corespondenței dintre autoritățile în materie de concurență.	(3) Prezentul articol nu aduce atingere prevederilor privind accesul liber la informațiile de interes public, în temeiul Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, și nici protecției documentelor interne ale Consiliului Concurenței și a corespondenței dintre autoritățile de concurență, întemeiată pe prevederile Legii concurenței nr. 183/2012 și Instrucțiunii privind regulile de acces la dosarul Consiliului Concurenței.	Compatibil	
(4) La evaluarea, în conformitate cu articolul 5 alineatul (3), a proporționalității unui ordin de divulgare de informații, instanțele naționale examinează, de asemenea, următoarele: (a) dacă cererea a fost formulată în mod specific în ceea ce privește natura, obiectul sau conținutul documentelor transmise unei autorități în materie de concurență sau păstrate în dosarul respectivei autorități în materie de concurență și nu a fost o cerere nespecifică privind documente transmise unei autorități în materie de concurență;	(4) La evaluarea proporționalității unei cereri de divulgare de informații, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (3), instanța de judecată examinează, de asemenea, și următoarele: a) dacă cererea a fost formulată în mod specific în ceea ce privește natura, obiectul sau conținutul documentelor transmise autorității de concurență sau păstrate în dosarul acesteia și nu a fost o cerere nespecifică privind documente transmise autorității de concurență;	Compatibil	

(b) dacă partea care solicită divulgarea realizează acest lucru în ceea ce privește o acțiune în despăgubire în fața unei instanțe naționale; și (c) în legătură cu alineatele (5) și (10) sau la cererea unei autorități în materie de concurență în conformitate cu alineatul (11), necesitatea de a garanta eficacitatea asigurării respectării legislației în materie de concurență la nivel public.	b) dacă partea care solicită divulgarea realizează acest lucru în ceea ce privește o acțiune în despăgubire în fața instanței de judecată; și c) dacă, prin aplicarea alin. (2) și (5) sau ca urmare a cererii autorității de concurență făcute în conformitate cu prevederile alin. (10), este garantată eficacitatea asigurării respectării legislației în materie de concurență la nivel public.		
(5) Instanțele naționale pot dispune divulgarea următoarelor categorii de probe numai după ce autoritatea în materie de concurență, prin adoptarea unei decizii sau într-un alt mod, și-a încheiat procedurile: (a) informații care au fost pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de o autoritate în materie de concurență; (b) informații pe care autoritatea în materie de concurență le-a redactat și le-a transmis părților în cursul procedurilor sale; și (c) propunerile de încheiere a unei tranzacții care au fost retrase.	(5) Divulgarea următoarelor categorii de probe se poate dispune de către instanța de judecată numai după ce autoritatea de concurență, prin adoptarea unei decizii sau a unui alt act administrativ, și-a încheiat procedurile: a) informații care au fost pregătite de o persoană fizică sau juridică în mod specific în cadrul procedurilor desfășurate de Consiliul Concurenței; b) informații pe care Consiliul Concurenței le-a redactat și le-a transmis părților în cursul procedurilor sale; c) propunerile de încheiere a unei tranzacții care au fost retrase.	Compatibil	
(6) Statele membre se asigură că, în scopul acțiunilor în despăgubire, instanțele naționale nu pot dispune, în niciun moment, ca o parte în proces sau un terț să divulge oricare dintre următoarele categorii de probe: (a) declarațiile de clemență; și (b) propunerile de încheiere a unei tranzacții.	(6) În cadrul acțiunilor în despăgubire, instanța de judecată nu poate dispune, în niciun moment, ca o parte în proces sau un terț să divulge oricare dintre următoarele categorii de probe: a) declarațiile de clemență; b) propunerile de încheiere a unei tranzacții, definite conform art. 2 lit. ș).	Compatibil	
(7) Reclamanții pot prezenta o cerere motivată pentru accesul unei instanțe naționale la probele menționate la alineatul (6) literele (a) sau (b) cu scopul exclusiv de a se asigura asupra conformității conținutului lor cu definițiile prevăzute la articolul 2 punctele 16 și 18. În cadrul evaluării respective, instanțele naționale pot solicita asistență numai de la autoritatea în materie de concurență competentă. Autorii probelor respective pot avea, de asemenea, posibilitatea de a fi audiați. În orice caz, instanța națională nu oferă celorlalte părți sau unor terți accesul la probele respective.	(7) Reclamanții pot prezenta o cerere motivată pentru accesul instanței la probele prevăzute la alin. (6) lit. a) sau b) cu scopul exclusiv de a se asigura asupra conformității conținutului lor cu definițiile prevăzute la art. 2 lit. k) și ș). În cadrul evaluării acestei cereri, instanța de judecată poate solicita asistență numai de la autoritatea de concurență competentă. Autorii probelor respective pot avea, de asemenea, posibilitatea de a fi audiați. Instanța de judecată nu oferă celorlalte părți sau unor terți accesul la probele respective.	Compatibil	
(8) În cazul în care doar o parte din probele cerute intră sub incidența alineatului (6), cealaltă parte a probelor se divulgă în conformitate cu alineatele relevante din prezentul articol, în funcție de categoria în care se încadrează.	(8) În cazul în care doar o parte din probele cerute intră sub incidența alin. (6), cealaltă parte a probelor se divulgă în conformitate cu prevederile prezentului articol, în funcție de categoria în care se încadrează.	Compatibil	
(9) Divulgarea de probe de la dosarul unei autorități în materie de concurență care nu se încadrează în niciuna dintre categoriile enumerate în prezentul articol poate fi dispusă în cadrul acțiunilor în despăgubire în orice moment, fără a aduce atingere prezentului articol.	(9) Divulgarea de probe din dosarul unei autorități de concurență, care nu se încadrează în niciuna dintre categoriile prevăzute la alin. (5) și (6), poate fi dispusă de către instanța de	Compatibil	

	judecată în cadrul acțiunilor în despăgubire în orice moment, fără a aduce atingere prezentului articol.		
(10) Statele membre se asigură că instanțele naționale solicită unei autorități în materie de concurență divulgarea de probe aflate în dosarele acestea numai în cazul în care nicio parte sau niciun terț nu poate în mod rezonabil să furnizeze probe solicitate.		Prevederi UE netranspuse	
(11) În măsura în care o autoritate în materie de concurență este dispusă să își exprime punctul de vedere privind proporționalitatea cererilor de divulgare, aceasta poate prezenta din oficiu observații în fața instanței naționale căreia i-a fost prezentată o cerere de divulgare.	(10) Autoritatea de concurență, din oficiu, poate înainta observații instanței cu privire la proporționalitatea cererilor de divulgare de probe ce au fost prezentate acestea.	Compatibil	
Articolul 7 Limitări privind utilizarea probelor obținute exclusiv prin accesul la dosarul unei autorități în materie de concurență (1) Statele membre se asigură că probele din categoriile enumerate la articolul 6 alineatul (6) și care sunt obținute de către o persoană fizică sau juridică exclusiv prin accesul la dosarul unei autorități în materie de concurență fie sunt considerate inadmisibile în cadrul acțiunilor în despăgubire, fie sunt protejate în alt fel în temeiul normelor naționale aplicabile pentru a se asigura că limitările privind divulgarea de probe prevăzute la articolul 6 produc efecte depline.	Articolul 7. Limitări privind utilizarea probelor obținute exclusiv prin accesul la dosarul unei autorități de concurență (1) Probele din categoriile enumerate la art. 6 alin. (6), care sunt obținute de către o persoană fizică sau juridică exclusiv prin accesul la dosarul unei autorități de concurență nu pot fi administrate în cadrul acțiunilor în despăgubire, fiind considerate inadmisibile.	Compatibil	
(2) Până când o autoritate de concurență și-a încheiat procedurile prin adoptarea unei decizii sau într-un alt mod, statele membre se asigură că probele din categoriile enumerate la articolul 6 alineatul (5) și care sunt obținute de către o persoană fizică sau juridică exclusiv prin accesul la dosarul respectivei autorități în materie de concurență fie sunt considerate inadmisibile în cadrul acțiunilor în despăgubire, fie sunt protejate în alt fel în temeiul normelor naționale aplicabile pentru a se asigura că limitările privind divulgarea de probe prevăzute la articolul 6 produc efecte depline.	(2) Până la finalizarea procedurii autorității de concurență, prin adoptarea unei decizii sau într-un alt mod, probele din categoriile enumerate la art. 6 alin. (5) și care sunt obținute de către o persoană fizică sau juridică exclusiv prin accesul la dosarul respectivei autorități în materie de concurență sunt considerate inadmisibile în cadrul acțiunilor în despăgubire.	Compatibil	
(3) Statele membre se asigură că probele obținute de către o persoană fizică sau juridică exclusiv prin accesul la dosarul unei autorități în materie de concurență și care nu intră sub incidența alineatului (1) sau (2) pot fi utilizate în cadrul unei acțiuni în despăgubire numai de către persoana respectivă sau de către o persoană fizică sau juridică ce a succedat în drepturi persoanei respective, inclusiv o persoană care a achiziționat drepturile litigioase ale persoanei respective.	(3) Probele obținute de către o persoană fizică sau juridică exclusiv prin accesul la dosarul autorității de concurență și care nu intră sub incidența alin. (1) sau (2) pot fi utilizate în cadrul unei acțiuni în despăgubire numai de către persoana respectivă sau de către o persoană fizică sau juridică ce a succedat în drepturi persoanei respective, inclusiv o persoană care a achiziționat drepturile litigioase ale persoanei respective.	Compatibil	
Articolul 8 Sanctiuni (1) Statele membre se asigură că instanțele naționale pot impune în mod eficace sancțiuni părților, terților și reprezentanților legali ai acestora în oricare din următoarele cazuri: (a) nerespectarea sau refuzul de respectare de către aceștia a unui ordin de divulgare emis de o instanță națională;	Articolul 8. Sanctiuni (1) Instanța de judecată, în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă, poate sancționa părțile, terții și reprezentanții legali ai acestora cu amendă de la 20 la 10000 unități convenționale pentru persoane fizice și de la 0.1% până la 1% din cifra de afaceri a întreprinderii sau a asocierii de	Compatibil	

(b) distrugere a probelor relevante de către aceștia; (c) nerespectarea sau refuzul de respectare de către aceștia a obligațiilor impuse printr-un ordin de protecție a informațiilor confidențiale emis de o instanță națională; (d) încălcare de către aceștia a limitărilor privind utilizarea probelor prevăzute în prezentul capitol.	întreprinderi, realizată în anul anterior sancționării, pentru următoarele fapte săvârșite în legătură cu procesul: a) neprezentarea unei probe față de care instanța a dispus divulgarea de către cel care o deține sau refuzul de prezentare a acesteia, la termenul fixat în acest scop de instanța de judecată; b) distrugerea probelor relevante pentru soluționarea litigiului; c) nerespectarea sau refuzul de a se conforma măsurilor dispuse de instanță de judecată pentru a proteja informațiile confidențiale; d) încălcarea limitărilor privind utilizarea probelor prevăzute la art. 5-7.		
(2) Statele membre se asigură că sancțiunile care pot fi impuse de instanțele naționale sunt eficiente, proporționale și disuasive. Sancțiunile pe care le pot impune instanțele naționale includ, în ceea ce privește comportamentul unei părți în cadrul procedurilor aferente unei acțiuni în despăgubire, posibilitatea de a trage concluzii defavorabile, cum ar fi prezumarea că aspectul relevant a fost probat sau respingerea cererilor și apărărilor în întregime sau în parte, precum și posibilitatea de a dispune plata cheltuielilor de judecată.	(2) Pentru faptele prevăzute la alin. (1), pentru persoanele fizice amenda se stabilește în unități convenționale de instanță de judecată în fața căreia s-a săvârșit fapta în funcție de gravitatea acesteia, pentru a fi eficientă, proporțională și cu efect disuasiv. O unitate convențională constituie 50 de lei. (3) Față de comportamentul unei părți în cadrul procedurilor aferente unei acțiuni în despăgubiri, instanța de judecată poate trage concluzii defavorabile, precum prezumarea că aspectul relevant a fost probat sau respingerea apărărilor în întregime sau în parte. (4) Aplicarea amenzii nu scutește persoanele care dețin proba reclamată de obligația prezentării ei în instanță. (5) Aplicarea amenzilor prevăzute la alin. (1) nu înlătură răspunderea penală, în cazul în care fapta constituie infracțiune.	Compatibil	
CAPITOLUL III EFECTUL DECIZIILOR NAȚIONALE, TERMENE DE PRESCRIPTIE, RĂSPUNDEREA ÎN SOLIDAR Articolul 9 Efectul deciziilor naționale (1) Statele membre se asigură că o încălcare a legislației în materie de concurență constată printr-o decizie definitivă a unei autorități naționale în materie de concurență sau a unei instanțe de control judiciar se consideră a fi stabilită în mod irefutabil în scopul unei acțiuni în despăgubire introduse în fața instanțelor lor naționale în temeiul articolului 101 sau al articolului 102 din TFUE sau în temeiul legislației naționale în materie de concurență.	CAPITOLUL III EFECTELE DECIZIILOR, TERMENE DE PRESCRIPTIE, RĂSPUNDEREA SOLIDARĂ Articolul 9. Efectul deciziilor irevocabile (1) O încălcare a legislației în materie de concurență constată printr-o decizie definitivă a Consiliului Concurenței ori printr-o hotărâre definitivă a unei instanțe de judecată, se consideră a fi stabilită în mod irevocabil pentru instanța de judecată investită cu soluționarea unei acțiuni în despăgubire în temeiul legislației în materie de concurență.	Compatibil	
(2) Statele membre se asigură că o decizie definitivă menționată la alineatul (1) pronunțată într-un alt stat membru poate fi prezentată, în conformitate cu legislația națională, în fața instanțelor lor naționale cel puțin drept probă prima facie a faptului că a avut loc o încălcare a legislației în materie de concurență și, după caz, poate fi evaluată împreună cu orice alte probe introduse de părți.	(2) O încălcare a legislației în materie de concurență, constată printr-o decizie definitivă a Comisiei Europene, se consideră a fi stabilită în mod irevocabil pentru instanța de judecată investită cu soluționarea unei acțiuni în despăgubire în temeiul legislației în materie de concurență.	Compatibil	
(3) Prezentul articol nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor instanțelor naționale prevăzute la articolul 267 din TFUE.	(3) O decizie sau hotărâre definitivă privind încălcarea legislației în materie de concurență, pronunțată într-un alt stat	Compatibil	

	membru al Uniunii Europene face dovada, până la proba contrară, a faptului că a avut loc o încălcare a legislației în materie de concurență și, după caz, poate fi evaluată împreună cu alte probe introduse de părți.		
Articolul 10 Termene de prescripție (1) Statele membre, în conformitate cu prezentul articol, prevăd norme aplicabile termenelor de prescripție pentru introducerea acțiunilor în despăgubire. Normele stabilesc când începe să curgă termenul de prescripție, care este durata acestuia și circumstanțele în care termenul de prescripție se întrerupe sau se suspendă.	Articolul 10. Termene de prescripție	-	
(2) Termenele de prescripție nu încep să curgă înainte de încetarea încălcării legislației în materie de concurență și înainte ca reclamantul să fi cunoscut sau să fi trebuit în mod rezonabil să fi cunoscut: (a) comportamentul adoptat și faptul că acesta constituie o încălcare a legislației în materie de concurență; (b) faptul că încălcarea legislației în materie de concurență i-a adus un prejudiciu; și (c) identitatea autorului încălcării. (3) Statele membre se asigură că termenele de prescripție pentru introducerea unei acțiuni în despăgubire sunt de cel puțin cinci ani.	(1) Cererea privind acordarea de despăgubiri poate fi formulată în termen de 5 ani de la data încetării încălcării legislației în materie de concurență, dar nu mai înainte ca reclamantul să fi cunoscut sau să fi trebuit, în mod rezonabil, să fi cunoscut: a) comportamentul adoptat și faptul că acesta constituie o încălcare a legislației în materie de concurență; b) faptul că încălcarea legislației în materie de concurență i-a adus un prejudiciu; și c) identitatea autorului încălcării.	Compatibil	
(4) Statele membre se asigură că un termen de prescripție este suspendat sau, în funcție de legislația națională, între-rupt, în cazul în care o autoritate în materie de concurență desfășoară acțiuni în scopul investigației sau proceduri cu privire la o încălcare a legislației în materie de concurență la care se referă acțiunea în despăgubire. Suspendarea înce-tează cel mai devreme la un an după ce decizia de constatare a încălcării rămâne definitivă sau după ce procedurile înce-tează în alt mod.	(2) Termenul de prescripție, prevăzut la alin. (1) nu începe să curgă, iar, dacă a început să curgă, se suspendă în cazul în care autoritate de concurență desfășoară acțiuni în scopul investigării sau proceduri cu privire la o încălcare a legislației în materie de concurență la care se referă acțiunea în despăgubire. Suspendarea încetează la un an după ce decizia de constatare a încălcării rămâne definitivă sau după ce procedurile încetează în alt mod. (4) Prescripția nu începe să curgă, iar, dacă a început să curgă, se suspendă pe durata procesului de soluționare consensuală a litigiului. Suspendarea termenului de prescripție produce efecte numai în privința părților care sunt sau au fost implicate sau reprezentate în soluționarea consensuală a litigiului.	Compatibil	
Articolul 11 Răspunderea în solidar (1) Statele membre se asigură că întreprinderile care au încălcat legislația în materie de concurență printr-un compor-tament comun sunt răspunzătoare în solidar pentru prejudiciul cauzat de încălcarea legislației în materie de concurență, acest lucru având drept efect faptul că fiecare dintre întreprinderile respective are obligația de despăgubire integrală a prejudiciului, iar partea prejudiciată are dreptul de a solicita despăgubiri integrale de la oricare dintre acestea până când este despăgubită integral.	Articolul 11. Răspunderea solidară (1) Întreprinderile care au încălcat legislația în materie de concurență printr-un comportament comun poartă răspundere solidară pentru prejudiciul cauzat de încălcare. Fiecare dintre întreprinderile respective are obligația de despăgubire integrală a prejudiciului, iar partea prejudiciată are dreptul de a solicita despăgubiri integrale de la oricare dintre acestea până când este despăgubită integral.	Compatibil	
(2) Prin derogare de la alineatul (1), statele membre se asigură că, fără a aduce atingere dreptului la despăgubiri integrale, astfel cum este prevăzut la articolul 3, în cazul în care autorul este prevăzut la articolul 3, în cazul în care autorul încălcării este o	(2) Fără a aduce atingere dreptului la despăgubiri integrale, astfel cum este prevăzut la art. 3, în cazul în care autorul încălcării este IMM, în sensul definiției microîntreprinderilor și	Compatibil	

întreprindere mică sau mijlocie (IMM) în sensul definiției din Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei (1), acesta este responsabil numai față de cumpără-torii săi direcți și indirecti în cazul în care: (a) cota sa de piață de pe piața relevantă a fost mai mică de 5 % în orice moment de pe durata încălcării legislației în materie de concurență; și (b) aplicarea normelor obișnuite de răspundere în solidar ar periclita iremediabil viabilitatea sa economică și ar atrage pierderea totală a valorii activelor sale.	a întreprinderilor mici și mijlocii prevăzute de Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, acesta este responsabil numai față de cumpărătorii săi direcți și indirecti, în cazul în care: a) cota sa de piață de pe piața relevantă a fost mai mică de 5% în orice moment de pe durata încălcării legislației în materie de concurență, și b) aplicarea normelor obișnuite a răspunderii solidare ar periclita iremediabil viabilitatea sa economică și ar atrage pierderea totală a valorii activelor sale;		
(3) Derogarea prevăzută la alineatul (2) nu se aplică în cazul în care: (a) IMM-ul a avut un rol principal în comiterea încălcării legislației în materie de concurență sau a impus altor întreprinderi să ia parte la încălcarea respectivă; sau (b) s-a constatat anterior încălcarea de către IMM a legislației în materie de concurență.	(3) Excepția prevăzută la alin. (2) nu se aplică în cazul în care: a) IMM -ul a avut un rol de inițiator al practicii anticoncurențiale sau a constrâns alte întreprinderi să participe ori să rămână parte la încălcarea respectivă; sau b) s-a constatat anterior încălcarea de către IMM a legislației în materie de concurență.	Compatibil	
(4) Prin derogare de la alineatul (1), statele membre se asigură că un beneficiar de imunitate este răspunzător în solidar: (a) față de cumpărătorii sau furnizorii săi direcți și indirecti; și (b) față de alte părți prejudiciate numai în cazul în care nu se poate obține despăgubirea integrală de la celelalte între-prinderi care au fost implicate în aceeași încălcare a legislației în materie de concurență. Statele membre se asigură că orice termen de prescripție aplicabil cazurilor prevăzute la prezentul alineat este rezonabil și suficient pentru a permite părților prejudiciate să introducă astfel de acțiuni.	(4) Prin excepție de la alin. (1), întreprinderea care beneficiază de imunitate la amendă poartă răspundere solidară: a) față de cumpărătorii sau furnizorii săi direcți și indirecti; și b) față de alte părți prejudiciate, numai în cazul în care nu se poate obține despăgubirea integrală de la celelalte întreprinderi care au fost implicate în aceeași încălcare a legislației în materie de concurență.	Compatibil	
(5) Statele membre se asigură că un autor al unei încălcări poate recupera o contribuție din partea oricărui alt autor al încălcării, al cărei quantum este stabilit având în vedere răspunderea lor relativă pentru prejudiciul cauzat de încălcarea legislației în materie de concurență. Quantumul contribuției unui autor al încălcării căreia i s-a acordat imunitate la amendă în cadrul unui program de clemență nu depășește quantumul prejudiciului cauzat de aceasta cumpărătorilor sau furnizorilor proprii direcți sau indirecti.	(5) Întreprinderea implicată într-o practică anticoncurențială se poate îndrepta cu acțiune în regres împotriva oricărei alte întreprinderi implicate în respectiva încălcare pentru a recupera contribuția plătită pe seama acestora, al cărei quantum este stabilit având în vedere răspunderea lor relativă pentru prejudiciul cauzat de încălcarea legislației în materie de concurență. Quantumul contribuției unei întreprinderi implicate în încălcare și căreia i s-a acordat imunitate la amendă în cadrul unui program de clemență nu va depăși quantumul prejudiciului cauzat de aceasta cumpărătorilor sau furnizorilor proprii, direcți sau indirecti.	Compatibil	
(6) Statele membre se asigură că, în cazul în care încălcarea legislației în materie de concurență a cauzat prejudicii altor părți decât cumpărătorilor sau furnizorilor proprii direcți sau indirecti ai autorilor încălcării, quantumul oricărei contribuții din partea unui beneficiar de imunitate către alți autori ai încălcării este stabilit având în vedere răspunderea sa relativă pentru prejudiciul respectiv.	(6) În cazul în care încălcarea legislației în materie de concurență a cauzat prejudicii altor părți decât cumpărătorilor sau furnizorilor proprii direcți sau indirecti ai autorilor încălcării, quantumul oricărei contribuții din partea unui beneficiar de imunitate către alți autori ai încălcării este stabilit având în vedere răspunderea sa relativă pentru prejudiciul respectiv.	Compatibil	
CAPITOLUL IV	CAPITOLUL IV	Compatibil	

TRANSFERUL SUPRAPREȚURILOR Articolul 12 Transferul supraprețurilor și dreptul la despăgubiri integrale (1) Pentru a asigura deplina eficacitate a dreptului la despăgubiri integrale, astfel cum este prevăzut la articolul 3, statele membre se asigură că, în conformitate cu normele stabilite în prezentul capitol, oricine a suferit un prejudiciu poate solicita despăgubiri, indiferent dacă este un cumpărător direct sau indirect al autorului încălcării, și că sunt evitate despăgubirile care depășesc prejudiciul cauzat reclamantului de încălcarea legislației în materie de concurență, precum și absența răspunderii autorului încălcării.	TRANSFERUL SUPRAPREȚURILOR Articolul 12. Transferul supraprețurilor și dreptul la despăgubiri integrale (1) Pentru a asigura deplina eficacitate a dreptului la despăgubiri integrale, astfel cum este prevăzut la art. 3, orice persoană fizică sau juridică care a suferit un prejudiciu poate solicita despăgubiri, indiferent dacă este un cumpărător direct sau indirect al autorului încălcării, nefiind acordate despăgubirile care depășesc prejudiciul cauzat efectiv reclamantului de încălcarea legislației în materie de concurență și în absența răspunderii autorului încălcării.		
(2) Pentru a se evita despăgubirea excesivă, statele membre stabilesc normele de procedură adecvate pentru a se asigura că despăgubirile pentru pierderea efectivă, la orice nivel al lanțului de aprovizionare, nu depășesc prejudiciul sub formă de suprapreț cauzat la acel nivel.	(2) Despăgubirile pentru pierderea efectivă, la orice nivel al lanțului de aprovizionare, nu vor depăși prejudiciul sub formă de suprapreț cauzat la acel nivel.	Compatibil	
(3) Prezentul capitol nu aduce atingere dreptului unei părți prejudiciate de a solicita și de a obține despăgubiri pentru pierderea de profit cauzată de transferul parțial sau integral al supraprețului.	(3) Partea prejudiciată are dreptul de a solicita și de a obține despăgubiri pentru pierderea de profit cauzată de transferul parțial sau integral al supraprețului.	Compatibil	
(4) Statele membre se asigură că normele prevăzute în prezentul capitol se aplică în mod corespunzător atunci când încălcarea legislației în materie de concurență se produce la nivelul aprovizionării autorului încălcării.	(4) Prevederile referitoare la transferul supraprețurilor se aplică în mod corespunzător și atunci când încălcarea legislației în materie de concurență se produce la nivelul aprovizionării autorului încălcării.	Compatibil	
(5) Statele membre se asigură că instanțele naționale au competența de a estima, în conformitate cu procedurile naționale, cota din orice suprapreț care a fost transferată.	(5) Instanța de judecată, în litigiul aflat pe rolul său, are competența de a estima cota din suprapreț care a fost transferată.	Compatibil	
Articolul 13 Invocarea transferului în apărare Statele membre se asigură că pârâțul într-o acțiune în despăgubire poate invoca în apărarea sa împotriva unei cereri de despăgubiri faptul că reclamantul a transferat integral sau parțial supraprețul rezultat din încălcarea legislației în materie de concurență. Sarcina probei privind transferul supraprețului revine pârâtului, care poate solicita în mod rezonabil divulgarea de informații din partea reclamantului sau din partea terților.	Articolul 13. Invocarea transferului în apărare (1) Pârâțul într-o acțiune în despăgubire poate invoca în apărarea sa împotriva unei cereri de despăgubiri faptul că reclamantul a transferat integral sau parțial supraprețul rezultat din încălcarea legislației în materie de concurență. (2) Sarcina probei privind transferul supraprețului revine pârâtului, care poate solicita divulgarea de informații din partea reclamantului sau din partea terților.	Compatibil	
Articolul 14 Cumpărătorii indirecti (1) Statele membre se asigură că, atunci când într-o acțiune în despăgubire existența unei cereri de despăgubiri sau cuantumul despăgubirilor care trebuie acordate depinde de faptul dacă un suprapreț a fost transferat reclamantului sau de măsura în care un suprapreț a fost transferat reclamantului, luând în considerare practica comercială potrivit căreia creșterile de prețuri sunt transferate în aval de-a lungul lanțului de aprovizionare, sarcina probei pentru a dovedi existența și amploarea unui astfel de transfer revine reclamantului, care poate solicita în mod rezonabil divulgarea de informații din partea pârâtului sau din partea terților.	Articolul 14. Cumpărătorii indirecti (1) Atunci când într-o acțiune în despăgubire existența unei cereri de despăgubiri sau cuantumul despăgubirilor care trebuie acordate depinde de faptul dacă un suprapreț a fost transferat reclamantului sau de măsura în care un suprapreț a fost transferat reclamantului, luând în considerare practica comercială potrivit căreia creșterile de prețuri sunt transferate în aval de-a lungul lanțului de aprovizionare, sarcina probei pentru a dovedi existența și amploarea unui astfel de transfer revine reclamantului, care poate solicita divulgarea de informații din partea pârâtului sau din partea terților.	Compatibil	

(2) În situația menționată la alineatul (1), cumpărătorul indirect se consideră că a dovedit existența transferului asupra sa atunci când acesta a arătat că: (a) pârâtul a săvârșit o încălcare a legislației în materie de concurență; (b) încălcarea legislației în materie de concurență a avut ca rezultat un suprapreț pentru cumpărătorul direct al pârâtului; și (c) a achiziționat bunurile sau serviciile care au făcut obiectul încălcării legislației în materie de concurență sau a achiziționat bunuri sau servicii rezultând din respectivele bunuri sau servicii ori conținând respectivele bunuri sau servicii. Prezentul alineat nu se aplică în cazul în care pârâtul poate demonstra în mod credibil și convingător pentru instanță că supraprețul nu a fost transferat sau nu a fost transferat integral cumpărătorului indirect.	(2) În situația menționată la alin. (1), cumpărătorul indirect se consideră că a dovedit existența transferului asupra sa atunci când acesta a arătat că: a) pârâtul a săvârșit o încălcare a legislației în materie de concurență; b) încălcarea legislației în materie de concurență a avut ca rezultat un suprapreț pentru cumpărătorul direct al pârâtului; și c) a achiziționat bunurile sau serviciile care au făcut obiectul încălcării legislației în materie de concurență sau a achiziționat bunuri sau servicii rezultând din respectivele bunuri sau servicii ori conținând respectivele bunuri sau servicii. (3) Prevederile alin. (2) nu se aplică în cazul în care pârâtul poate demonstra că supraprețul nu a fost transferat sau nu a fost transferat integral cumpărătorului indirect.	Compatibil	
Articolul 15 Acțiuni în despăgubire introduse de reclamanți de la niveluri diferite ale lanțului de aprovizionare (1) Pentru a se evita ca acțiunile în despăgubire din partea unor reclamanți de la niveluri diferite ale lanțului de apro-vizionare să ducă la o răspundere multiplă sau la absența răspunderii autorului încălcării, statele membre se asigură că, în evaluarea îndeplinirii cerințelor privind sarcina probei rezultate din aplicarea articolelor 13 și 14, instanțele naționale sesizate cu privire la o acțiune în despăgubire sunt în măsură, prin mijloacele disponibile în temeiul legislației naționale sau a Uniunii, să ia în considerare în mod corespunzător oricare dintre următoarele: (a) acțiunile în despăgubire care sunt legate de aceeași încălcare a legislației în materie de concurență, dar sunt introduse de reclamanți de la alte niveluri ale lanțului de aprovizionare; (b) hotărârile pronunțate în acțiunile în despăgubire astfel cum sunt menționate la litera (a); (c) informațiile relevante care aparțin domeniului public și care rezultă din cazuri de asigurare a respectării legislației în materie de concurență la nivel public. (2) Prezentul articol nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor instanțelor naționale prevăzute la articolul 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.	Articolul 15. Acțiuni în despăgubire introduse de reclamanți de la niveluri diferite ale lanțului de aprovizionare Pentru a se evita ca acțiunile în despăgubire din partea unor reclamanți de la niveluri diferite ale lanțului de aprovizionare să ducă la o răspundere multiplă sau la absența răspunderii autorului încălcării, în evaluarea îndeplinirii cerințelor privind sarcina probei rezultate din aplicarea art. 13 și 14, instanța de judecată sesizată cu privire la o acțiune în despăgubire poate lua în considerare, în mod corespunzător, oricare dintre următoarele: a) acțiunile în despăgubire care sunt legate de aceeași încălcare a legislației în materie de concurență, dar sunt introduse de reclamanți de la alte niveluri ale lanțului de aprovizionare; b) hotărârile pronunțate în acțiunile în despăgubire, astfel cum sunt prevăzute la lit. a); c) informațiile relevante cu caracter public și care rezultă din cazuri de asigurare a respectării legislației în materie de concurență la nivel public.	Compatibil	
Articolul 16 Orientări pentru instanțele naționale Comisia emite orientări pentru instanțele naționale cu privire la modalitatea de estimare a cotei din suprapreț transferate cumpărătorului indirect.		Prevederi UE neaplicabile	
CAPITOLUL V CUANTIFICAREA PREJUDICIULUI Articolul 17 Cuantificarea prejudiciului	CAPITOLUL V CUANTIFICAREA PREJUDICIULUI Articolul 16. Cuantificarea prejudiciului	Compatibil	

(1) Statele membre se asigură că nici sarcina probei și nici standardul probatoriu necesare pentru cuantificarea preju-diciului nu fac practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea dreptului la despăgubiri. Statele membre se asigură că instanțele naționale sunt abilitate, în conformitate cu procedurile naționale, pentru a estima cuantumul prejudiciului în cazul în care se constată că un reclamant a suferit un prejudiciu, dar cuantificarea exactă, pe baza elementelor de probă disponibile, a prejudiciului suferit este practic imposibilă sau excesiv de dificilă.	(1) Instanța de judecată are competența de a estima cuantumul prejudiciului în litigiul aflat pe rolul acesteia, asigurându-se că nici sarcina probei și nici standardul probatoriu necesar pentru cuantificarea prejudiciului nu fac practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea dreptului la despăgubiri integrale.		
(2) Se presupune că încălcările sub forma unor carteluri provoacă prejudicii. Autorul încălcării are dreptul de a răsturna o astfel de prezumție.	(2) Se prezumă că încălcările sub forma unor carteluri provoacă prejudicii constând în creșterea prețului produselor sau serviciilor vizate de cartel cu 20%. Presumția este una relativă, autorul încălcării având dreptul să răstoarne aceasta prezumție. (3) Se prezumă că încălcările sub forma abuzului de poziție dominantă provoacă prejudicii. Presumția este una relativă, autorul încălcării având dreptul să răstoarne aceasta prezumție.	Compatibil	
(3) Statele membre se asigură că, în cadrul unei proceduri referitoare la o acțiune în despăgubire, o autoritate națională în materie de concurență poate, la cererea unei instanțe naționale, să acorde asistență respectivei instanțe naționale în vederea determinării cuantumului despăgubirilor, dacă autoritatea națională în materie de concurență respectivă consi-deră adecvată această asistență.	(4) În cadrul unei proceduri referitoare la o acțiune în despăgubire, la cererea instanței, Consiliul Concurenței poate să acorde asistență acesteia, dacă o consideră adecvată, în vederea determinării cuantumului despăgubirilor.	Compatibil	
CAPITOLUL VI SOLUȚIONAREA CONSENSUALĂ A LITIGIILOR Articolul 18 Efectul suspensiv al soluționării consensuale a litigiilor (1) Statele membre se asigură că termenul de prescripție pentru introducerea unei acțiuni în despăgubire este suspendat pe durata procesului de soluționare consensuală a litigiului. Suspendarea termenului de prescripție se aplică numai cu privire la părțile care sunt sau au fost implicate sau reprezentate în soluționarea consensuală a litigiului.		Prevederi UE neaplicabile	
(2) Fără a aduce atingere dispozițiilor legislației naționale în materie de arbitraj, statele membre se asigură că instanțele naționale sesizate cu privire la o acțiune în despăgubire își pot suspenda procedurile pentru maximum doi ani atunci când părțile din cadrul procedurilor respective sunt implicate în soluționarea consensuală a litigiului privind cererea vizată de acțiunea în despăgubire respectivă.	Articolul 17. Efectele soluționării alternative a litigiilor (1) Fără a aduce atingere prevederilor naționale incidente în materie de arbitraj, instanța de judecată sesizată cu privire la o acțiune în despăgubire își poate suspenda procedurile pentru maximum 2 ani atunci când părțile din cadrul procedurilor respective sunt implicate în soluționarea consensuală a litigiului privind cererea vizată de acțiunea în despăgubire.	Compatibil	
(3) O autoritate de concurență poate considera că despăgubirile plătite în urma unei tranzacții consensuale și înainte de decizia sa de aplicare a unei amenzi constituie un factor atenuant.	Articolul 18. Factor atenuant pentru individualizarea sancțiunilor aplicate de Consiliul Concurenței Consiliul Concurenței poate reține ca factor atenuant pentru individualizarea sancțiunii, în decizia de constatare și sancționare a unei fapte anticoncurențiale, existența plății de despăgubiri în urma unor soluționări alternative a litigiilor.	Compatibil	

Articolul 19 Efectul tranzacțiilor consensuale asupra acțiunilor în despăgubire ulterioare (1) Statele membre se asigură că, în urma unei tranzacții consensuale, cererea părții prejudiciate care a încheiat tran-zația este redusă cu cota din prejudiciul cauzat acesteia de către coautorul încălcării legislației în materie de concurență cu care a încheiat tranzacția.	Articolul 17. Efectele soluționării consensuale a litigiilor (2) În urma unei soluționări consensuale a litigiului, cererea părții prejudiciate este redusă cu cota din prejudiciul cauzat acesteia de către coautorul încălcării legislației în materie de concurență care a procedat la soluționarea alternativă a litigiului.	Compatibil	
(2) Partea restantă din cererea părții prejudiciate care a încheiat tranzacția poate fi pretinsă numai coautorilor încăl-cării care nu au încheiat tranzacția. Coautorii încălcării care nu au încheiat tranzacția nu ar trebui să poată recupera o contribuție pentru partea restantă din cererea părții prejudiciate din partea coautorului încălcării care a încheiat tran-zația.	Articolul 17. Efectele soluționării consensuale a litigiilor (3) Partea restantă din cererea părții prejudiciate poate fi pretinsă numai coautorilor încălcării care nu au procedat la soluționarea alternativă a litigiului. Coautorii încălcării nu pot recupera o contribuție pentru partea restantă din cererea părții prejudiciate din partea coautorului încălcării care a procedat la soluționarea alternativă a litigiului.	Compatibil	
(3) Prin derogare de la alineatul (2), statele membre se asigură că, în cazul în care coautorii încălcării care nu au încheiat o tranzacție nu pot plăti despăgubirile care corespund părții restante a cererii din partea părții prejudiciate care a încheiat tranzacția, partea prejudiciată care a încheiat tranzacția poate pretinde partea restantă din cerere coautorului încălcării care a încheiat tranzacția. Derogarea menționată la primul paragraf poate fi exclusă în mod expres prin acordul de tranzacție consensuală.	Articolul 17. Efectele soluționării consensuale a litigiilor (4) Prin excepție de la prevederile alin. (3), în cazul în care coautorii încălcării care nu au procedat la soluționarea alternativă a litigiului nu pot plăti despăgubirile care corespund părții restante a cererii din partea părții prejudiciate care a procedat la soluționarea alternativă a litigiului, partea prejudiciată poate pretinde partea restantă din cerere coautorului încălcării care a procedat la soluționarea alternativă a litigiului. Această excepție poate fi exclusă în mod expres prin acordul de soluționare alternativă a litigiului.	Compatibil	
(4) La determinarea cuantumului contribuției pe care un coautor al încălcării îl poate recupera de la oricare alt coautor al încălcării în conformitate cu partea de răspundere care revine fiecăruia pentru prejudiciul adus de încălcarea legislației în materie de concurență, instanțele naționale țin cont în mod corespunzător de orice despăgubiri plătite în temeiul unei tranzacții consensuale în care este implicat coautorul încălcării relevant.	Articolul 17. Efectele soluționării consensuale a litigiilor (5) La determinarea cuantumului contribuției pe care un coautor al încălcării îl poate recupera de la oricare alt coautor al încălcării în conformitate cu partea de răspundere care revine fiecăruia pentru prejudiciul adus de încălcarea legislației în materie de concurență, instanța de judecată trebuie să țină cont în mod corespunzător de orice despăgubiri plătite în temeiul unei soluționări alternative a litigiului în care este implicat coautorul încălcării.	Compatibil	
CAPITOLUL VII DISPOZIȚII FINALE Articolul 20 Reexaminare (1) Comisia reexaminează prezenta directivă și prezintă un raport în această privință Parlamentului European și Consiliului până la 27 decembrie 2020.		Prevederi UE neaplicabile	
(2) Raportul menționat la alineatul (1) include, printre altele, informații cu privire la toate aspectele următoare: (a) impactul posibil al constrângerilor financiare care decurg din plata amenzilor impuse de o autoritate în materie de concurență pentru		Prevederi UE neaplicabile	

o încălcare a legislației în materie de concurență asupra posibilității părților prejudiciate de a obține despăgubiri integrale pentru prejudiciul cauzat de respectiva încălcare a legislației în materie de concurență; (b) măsura în care reclamanții care solicită despăgubiri pentru prejudiciul cauzat de o încălcare a legislației în materie de concurență, astfel cum au fost stabilite printr-o decizie de constatare a unei încălcări adoptată de o autoritate în materie de concurență dintr-un stat membru, pot să demonstreze producerea unei astfel de încălcări a legislației în materie de concurență în fața instanței naționale a unui alt stat membru; (c) măsura în care despăgubirile pentru pierderea efectivă au depășit prejudiciul sub formă de suprapreț cauzat de încăl-carea legislației în materie de concurență sau suferit la orice nivel al lanțului de aprovizionare.			
(3) Dacă este cazul, raportul menționat la alineatul (1) este însoțit de o propunere legislativă.		Prevederi UE neaplicabile	
Articolul 21 Transpunere (1) Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 27 decembrie 2016 Statele membre comunică fără întârziere Comisiei textul respectivelor dispoziții. Atunci când statele membre adoptă măsurile menționate, acestea cuprind o trimitere la prezenta directivă sau sunt înso-țite de o astfel de trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimi-teri.		Prevederi UE neaplicabile	
(2) Comisiei îi sunt comunicate de către statele membre textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.		Prevederi UE neaplicabile	
Articolul 22 Aplicarea în timp (1) Statele membre se asigură că măsurile naționale adoptate în temeiul articolului 21 în vederea asigurării conformității cu dispozițiile de drept material din prezenta directivă nu se aplică retroactiv.		Prevederi UE neaplicabile	
(2) Statele membre se asigură că orice măsuri naționale adoptate în temeiul articolului 21, în afara celor menționate la alineatul (1), nu se aplică acțiunilor în despăgubire cu privire la care o instanță națională a fost sesizată înainte de 26 decembrie 2014.		Prevederi UE neaplicabile	
Articolul 23 Intrarea în vigoare		Prevederi UE neaplicabile	

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.			
Articolul 24 Destinatari Prezenta directivă se adresează statelor membre.		Prevederi UE neaplicabile	

Nr. 09-2378 din 13.07.2026

Cancelaria de Stat

CERERE
privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectului de act al
Guvernului

Prin prezenta, în conformitate cu pct. 197 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, remitem pentru înregistrare, proiectul de lege privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență, care urmează a fi examinat în cadrul următoarei ședințe a secretarilor generali.

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul de lege privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență.
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Consiliul Concurenței a elaborat proiectul de lege privind acțiunile în despăgubire pentru prejudiciile cauzate prin încălcarea legislației în materie de concurență și în conformitate cu prevederile pct. 45 din Regulamentul Guvernului a fost transmis Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării pentru promovare.
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul actului normativ are drept scop transpunerea Directivei nr. 2014/104/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 noiembrie 2014 privind anumite norme care guvernează acțiunile în despăgubire în temeiul dreptului intern în cazul încălcărilor dispozițiilor legislației în materie de concurență a statelor membre și a Uniunii Europene, CELEX - 32014L0104.

4.	Referința la documentul de planificare proiectului (PNA, PND, PNR, alte documente de planificare sectoriale)	Elaborarea proiectului actului normativ este prevăzută la acțiunea nr. 8 din Anexa A, Capitolul 8 „Politica în domeniul concurenței”, Clusterul II, Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025.
5.	Lista autorităților și instituțiilor a căroră avizare este necesară	Ministerul Justiției Ministerul Finanțelor Consiliul Superior al Magistraturii Curtea Supremă de Justiție Curtea de Apel Centru Consiliul de Mediere Avocatul Poporului Expertizare: Centrul de Armonizare a Legislației Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător
6.	Termen-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile lucrătoare
7.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Ecaterina Calîn, controlor de stat, Direcția Juridică, Consiliul Concurenței, tel. 022-271-389, e-mail: calin.ecaterina@competition.md; Valentina Chiper, șefă adjunctă a Direcției politici de reglementare a mediului de afaceri, tel. 022-250-616, e-mail: valentina.chiper@mded.gov.md.
8.	Anexe	1. Proiectul de lege - 15 file; 2. Nota de fundamentare - 15 file; 3. Tabelul de concordanță - 35 file.
9.	Data și ora depunerii cererii	Conform semnăturii electronice
10.	Semnătura	(semnat electronic)

Secretar de Stat

Natalia SELEVESTRU

Ex.: V. Chiper,
tel: 022-250-616